

00

01

02

03

04

05

06

07

08

09

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

**Tractatus de spiritu/
alibus ascensionibus.**

The first section in this volume
is devoted to the study of
the life of the Virgin Mary
and the infancy of Jesus Christ.
The second section contains
the lives of the Apostles
and the early Church.
The third section is devoted
to the lives of the Fathers
and the Councils.
The fourth section contains
the lives of the Saints
and the Martyrs.
The fifth section is devoted
to the lives of the Popes
and the Bishops.
The sixth section contains
the lives of the Kings
and the Princes.
The seventh section is devoted
to the lives of the Emperors
and the Empresses.
The eighth section contains
the lives of the Philosophers
and the Poets.
The ninth section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The tenth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The eleventh section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The twelfth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The thirteenth section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The fourteenth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The fifteenth section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The sixteenth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The seventeenth section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The eighteenth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The nineteenth section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The twentieth section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The twenty-first section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The twenty-second section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The twenty-third section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The twenty-fourth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The twenty-fifth section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The twenty-sixth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The twenty-seventh section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The twenty-eighth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The twenty-ninth section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The thirtieth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The thirty-first section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The thirty-second section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The thirty-third section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The thirty-fourth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The thirty-fifth section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The thirty-sixth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The thirty-seventh section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The thirty-eighth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The thirty-ninth section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The fortieth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The forty-first section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The forty-second section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The forty-third section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The forty-fourth section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The forty-fifth section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The forty-sixth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The forty-seventh section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The forty-eighth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The forty-ninth section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The fiftieth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The fifty-first section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The fifty-second section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The fifty-third section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The fifty-fourth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The fifty-fifth section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The fifty-sixth section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The fifty-seventh section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The fifty-eighth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The fifty-ninth section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The sixtieth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The sixty-first section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The sixty-second section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The sixty-third section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The sixty-fourth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The sixty-fifth section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The sixty-sixth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The sixty-seventh section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The sixty-eighth section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The sixty-ninth section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The seventieth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The seventy-first section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The seventy-second section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The seventy-third section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The seventy-fourth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The seventy-fifth section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The seventy-sixth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The seventy-seventh section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The seventy-eighth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The seventy-ninth section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The eightieth section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The eighty-first section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The eighty-second section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The eighty-third section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The eighty-fourth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The eighty-fifth section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The eighty-sixth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The eighty-seventh section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The eighty-eighth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.
The eighty-ninth section is devoted
to the lives of the Astronomers
and the Mathematicians.
The ninetieth section contains
the lives of the Historians
and the Geographers.
The ninety-first section is devoted
to the lives of the Philosophers
and the Theologians.
The ninety-second section contains
the lives of the Poets
and the Dramatists.
The ninety-third section is devoted
to the lives of the Artists
and the Musicians.
The ninety-fourth section contains
the lives of the Scientists
and the Inventors.
The ninety-fifth section is devoted
to the lives of the Statesmen
and the Diplomats.
The ninety-sixth section contains
the lives of the Soldiers
and the Admirals.
The ninety-seventh section is devoted
to the lives of the Merchants
and the Traders.
The ninety-eighth section contains
the lives of the Lawyers
and the Judges.
The ninety-ninth section is devoted
to the lives of the Physicians
and the Surgeons.
The hundredth section contains
the lives of the Architects
and the Engineers.

I De quibus necessarijs in vltima religiosa profice
re disponētibus. c. i.

I De loco et statu naturalis et primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines constituit in princi-
pio et de multis donis que contulerat ei. c. ii

I De valle lachrymarū ad quā homo per lapsum
primi hoīs decidit et de virium aīe destitutione et
de ordinatiōe quā incurrit. Et hic est primus lapsus
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iii

Q homo nō solum progressus est a statu recti-
tudinis in lapsu primi hoīs: sed etiā illectus et cupi-
scētis abiit ad impuritatem cordis. Et quod sit im-
punitas cordis et hic est lapsus secundus. ca. iiii

I De tertio hoīs descensu super peccatū mortale
quo longissime abiit. tūc diffinitudinis regionē. c. v

I De tribus examinatiōibus et qualiter homo per
memoriā peccatorū recuperat sensum marie ut sen-
tiat vltimū descensum. scilicet per peccatū mortale. c. vi

I De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit de toto statu suo interiori et exteriori. et per
quā venit ad hoc ut sentiat primū descensum et
virium anime destitutionem. ca. vii

I De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dis-
cit sentire impunitatem cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viii

Q homo debet exercitia sua prius in corde

disponere et eius spirituali viro discutere antequam ostē-
dere. et quod sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandum donec ad finem per-
ueniamus. ca. viiiij

¶ Quomodo aliter debet homo in corde disponere de fine.
aliter de his que sunt ad finem. ca. ix

¶ De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducuntur ad locum rectitudinis. ca. xj

¶ De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xij

¶ De confessione que est secundus gradus huius
ascensionis. ca. xiiij

¶ De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiij

¶ Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria ter-
bus ascensionum gradibus proficitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

¶ De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quomodo videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. ca. xvj

¶ Quomodo compunctio que ex timore nascitur varietur diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvij

¶ De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xviiij

Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xx

Qualiter homo p memoria penarū infernalium timorē acquirit et compunctionem. ca. xxj

De secundo gradu secūde ascensionis qui fit p spem et desiderium celestium et spūaliū eoz quibus purgatur et sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

De compunctione per amorem qualiter se in ea exercebit. ca. xxiiij

Generalis modus formandi meditationes d' regno celorum ad habendam compunctionem et desiderium ad ipm obtinendum. ca. xxiiii

Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem et accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate et puritate cordis et in quo cōsistit iste ascensus. et qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponitur ut deo pfecti⁹ possit inherere. ca. xxviiij

Defiguris pphetijs et scripturis circa incarnationem christi. ca. xxvliij

D e Annūtlatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xp̄i sub compedio vsq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxi
D e passiōe dñica ⁊ de trib⁹ in q̄bus hō debet se exercere circa passiōē xp̄i.	ca. xxxii
P assio christi breuiter tacta ⁊ particulis di- uisa.	ca. xxxiiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxvii
Q ualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiōes xp̄i debz dirigere vt p̄ timorē ascēdat: p̄ spem p̄fi- ciat: per charitatem deo inhereat ⁊ intellectus ill- luminetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviiii
D e gloriosa ascensione xp̄i.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā p̄fecte in hac vita nullum de p̄missis trib⁹ gradib⁹ possumus consummare.	ca. xlii
D e trib⁹ quib⁹ sustētat⁹ ⁊ p̄mouet⁹ spirital⁹ ascē- siō. s. lectione meditatione ⁊ oratione.	ca. xliii
Q ualiter sacra lectio adiuuat ⁊ sustentat ascē- bentes: ⁊ qualiter sit ad perfectus spiritalē or- dinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliiiij
De modo meditandi.	ca. xlv
De oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascēſio tertiā q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe destitutas rur-
sum reformam? p̄cipue de duob? que impediunt
ascēdentes ascensu spiritali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
spiritaliter ascendentem. ca. xlviii

De quibusdam vitiis deseruentibus: et se ad
alia spiritalia conferentibus ⁊ de origine affec-
tionis ca. xlviiii

De tribus necessarijs his qui volunt legitime
contra vicia preliari. videlicet. strenuitatem seu
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in spiritalibus exercitijs proficienti sit
expediens vel necessarium habere ductorem vi-
rum spiritalē. ca. li

Quā pugnās p̄tra octo vitia capitalia quodā-
mō pugnat p̄tra oēs inordinatas affectōes. ca. lii

De modo pugnandi p̄tra vitia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia simul. sed contra vnum prin-
cipale decertare. ca. liii

Quā secundum diuersitatem nature viciozū di-
uersimode sit contra hec decertandum ⁊ in quo
p̄sistet illa diuersitas viciozū. ca. liiii

Quā tres sunt ascensus contra vnūquodq; vi-
cium. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutem. ca. lv

De ascensionibus contra primū viciū quod
est gula. ca. lvj

Ascēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lvi

Ascensionē contra auariciam. ca. lvii

Ascēsiōes contra iracundiam. ca. lviii

Ascēsus ad dilectōes primi p̄tra inuidiā. c. lxi

Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra occidā. ca. lxi

Ascēsiōes p̄tra vanā gliaz certitudinē. ca. lxi

De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxi

Incipit q̄ta pars d̄ ascēsiōibus spūalib⁹: que sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad proximum. ca. lxi

De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātū ad se ip̄m de gradu superiori ad inferiorē. ca. lxi

De secundo descēsu quo interdum necesse est hominē descendere ad morum exteriorum ⁊ castitiam disciplinam. ca. lxi

Tercia descensio quātū ad se ip̄m qua homo fragilis non diu vel semp spūalibus valens insistere necesse h̄ se in ope manū exercere. ca. lxi

De descensionib⁹ ad primū. v̄l p̄pter primum Et p̄m⁹ descēsus fit ad superiorē iussione. c. lxi

De secundo descēsu ad primū quo primo descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel correptione. ca. lxi

De tertio descēsu quo necesse habet superiorē descendere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditorū. c. lxi

De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire debent esse cauti si proficere volunt. ca. lxi

Incipit deuotus tractatulus dñi
Berardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli-
giosa proficere disponētibus. ca. j

Latus vir cuius est
auxilium abs te: ascensiones in cor-
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta-
tionem uehemēter ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside-
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi-
natus: si vlt̄ delictet ad originalis tue dignitatē cel-
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma-
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi
ꝛ illic ascendere: non est nisi ꝑ ascensiones ꝛ gradus
virtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi-
cis tū ꝛ ascendis. q̄ tūm d̄o deficis tū ꝛ descen-
dis. Igit̄ in corde debes disponere ascensiones.
nec tū te ꝑfidat ꝑpria virtute ascensurū sz habita-
iuciter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
cess̄ cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agētis: nō immertio tibi cōgruit: recepturus pro
inde in premiū eternā beatitudinē et gloriā sine fi
ne manentes. Hec tibi quocumque disponenti ascendere
ordine quāvis retro grado in vrbis prophetis: bre
vibus vrbis: sed plenitudine sensus pponuntur.
Primū em̄ tibi pponitur quo debes ascendere in
locū vilem quē dñs posuit: quē non in agrue pos
sumus intelligere statū naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dñs quondam posuit et creavit: vt
vilem illū locū ascēiones in corde disponas vñ
prius ascēōes disposuisti. Secūdo tibi pponit locū
a quo egredi debeas per ascensum: cū dicit: in valle
lachrymarum. Que quide vallis agrue accipit deie
ctio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montē vñ ce
cidisti debes ascendēdo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendēdum te debeas pparare. Nam
ascēiones in corde debes disponere: modū et ex
ercitia quibus te vis in anteriora extēdere: priusquam
ascendere incipias in corde diligentius pertractā
do vt ita in corde prius cogitādo disponas quibus
exercitiis melius recuperes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascendēte: sed ex dono dei misericordis: ideo
quarto tibi consulitur a dño adiutorium et auxilium
postulandū: quia nulla est industria tua nisi te in eū

bus diuina gratia comiteſ. Sz ne aſcensus hui⁹
difficultate territus vel laboribus victus itez re
ſilias: premiũ tibi pmittitur. cũ dicitur: beat⁹ vīr
Siquidẽ ſi in cordis aſcẽſionibus pfic̄i beatus
es. hic quidẽ in ſpe. poſtmoduz nõ in re. hic hñs
beatitudinem vie: q̄ eſt in v̄tutibus ⁊ iuſticia illic
beatitudinẽ patrie habiturus. Sane ipſas virtu
tes ⁊ iuſticias cum habueris quodãmo futuras
beatitudinẽ habes in ſua. vt ita dixerĩ cauſa. Si
cut etem̄ res naturalis vi quadã pductiua vel ſe
minali ratione in ſe p̄tinet vt ſit effectus alicuius
pductiua: ita virtutes ⁊ iuſticiam futura beatitu
do ⁊ eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re
collige vñ vel quo debeas aſcendere quõdã eras
in alto mōte naturalis tue. ⁊ primordialis digni
tatis p̄ſtitutus. ſed inde volũtarie es p̄lapſus in
vallẽ quandã baſſaz. Ab hac igitur valleruſus
debes egredi ⁊ paulatim aſcendere ad montem
vñ cecidiſti. Sz anteq̄ incipias aſcendere: debes
in corde tuo ſcalam erigere. et modum anendam
p̄ficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi
nare. Sed adhuc in pede vel aſcensu ſcale poſit⁹
in te deficiens ⁊ altitudinẽ eius proſpiciens. de
bes ſuſus man⁹ extendere ad dñm q̄ eſt innirus
ſup̄me p̄ti ſcale ⁊ clamare. Trabe me poſte ⁊ ita
beat⁹ er̄ et ſempitna bñtudine p̄fuer̄. Sz de his
om̄ibus in ſequẽtib⁹ dicetur clari⁹ ſingulatim.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ p̄mordi
dialis dignitatis: in quo deus hoīem p̄stituit in
p̄ncipio. ⁊ de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Litur si tibi dñs ascē
siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ūalem ascensum p̄uocauit: si mē
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno
scere vt ide nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis mi
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi
re a valle lachrymarum ad locū in quo te dñs po
suit ⁊ ad quē te ordinauit. Diligenter igiŕ aduer
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē ⁊ similitudi
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po
suit: tā alto monte donozū naturalium ⁊ gratiarum
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidez voluptatis fuisti positus: foris ⁊ intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame
nitatis ⁊ delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticiā ⁊ affectuū quieta ⁊ pacifica concor
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vsres in
tellectuales siue cognoscitinas: intellectū: ratio
nē ⁊ sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno
sceres ⁊ immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe
riore de inferioribus recte discerneres. oia in lau

dem dei referres. Per sensus exteriorem rerū ma-
terialium particularia et presentia. Per interiorē
vero ut horū etiā absentium imagines et simulachra
attraheres per adiutorio ratiōis. Dedit etiā vires
appetitiuas voluntates scilicet ut deū sup oīa ama-
res: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum
amādo referres. Dedit vim concupiscibilem. ut om-
ne bonū appeteres et summū bonū sup oīa desie-
derares. In qua vi concupiscibilem varias posuit et
delectabiles affectiōes. videlicet affectiōem amo-
ris: ut ipse te amor per se moueret et inclinaret ad
bonū: affectiōem gaudiū ut in deo summe delectareris
et iocundareris in intuitu beneficiorū dei et incōsi-
deratiōe operū et mirabilium eius etc. Dederat itē
vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si
quid ab hoc te posset separe repelleres indignan-
ter. In qua etiā affectiōes suas delectabiles po-
suit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonū ag-
grediendū et sperās ad adipiscendū. Ecce quā multa
bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te
collocavit. Intellectus fuit illuminatus ut noster
primus patres. quousque ut credimus deū per essentiā
nō vidit: ipsam tamen puro mentis intuitu et cōtēplati-
onis excessu speculabatur. Nullā tibi passionē seu
affectiōem indidit malā. id est quorū obiectū est circa
malū: sicut odium tristitia et hoc actualiter mouētes
ne quicquid esset quod te intus perturbaret. Ne erāt tūc

iste vires potentie vel affectiões sibi uicē p̄strarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū em̄
erat corp⁹ qđ corrūpitur. ideoq; nec aiaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib⁹ sine p̄radictiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus em̄ obe
diebat rationi: ratio mētis: Mens aut̄ ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit⁹ sensitiu⁹. scz vis p̄cupi
scibil⁹ z irascibilis uoluntati z appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita i interiori hoīe sū
ma erat p̄cordia z qđ cūq; uolebat ip̄a uoluntas
in h̄ p̄ebāt reliq; vires z affectiões inferiores. Uo
luntas aut̄ oīa agere debuit ad intellect⁹ p̄siliū v̄
dictamē ratiōis. Intellect⁹ aut̄ signato sup se lu
mie uult⁹ dñi: naturali scz z gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū
Et istiusmodi virium z affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat̄ et noiabat̄
a sc̄is iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc⁹ tu⁹
in quo te posuit dominus de⁹ tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit z in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicitur: ab
eo sis peregrinat⁹: dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes n̄ri affectuales in atrijs tuis hierlm.
De valle lachrymarū ad quas hoī

mo per lapsus primi hoīs decidit ⁊ de viriū ante
me destitutione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m̄ laps⁹ a statu n̄re rectitudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps⁹ cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat⁹
p̄t̄boplast⁹ p̄mus parēs n̄r cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator⁹ sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq̄ grauit cecidit ⁊ nos
oēs i eo. Nā oēs i eo fuim⁹ vt q̄dā p̄ductua v̄l
sem̄iali ratiōe. Ita q̄ cecidim⁹ oēs. vt ber. di. Ce
cidim⁹ s̄ i lutū ⁊ sup̄ aceruū lapidū. Nū ⁊ coinq̄
nati fuim⁹ originali culpa s̄ ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib⁹ v̄rib⁹ ⁊ potētis aie optie: vt p̄missus est
disposit⁹ grauit vulnerati. amissa etē iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse diminutē sunt p̄ter ⁊
deordinate. nō āt oīno destructe. s̄ p̄rio mō se ha
bētes q̄ p̄ri⁹ habuerūt sibi iuicē motib⁹ suis ⁊ im
pulsib⁹ p̄trariātes ⁊ repugnātes. Si q̄dē vt quo
tidie: ne dicam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa volunias q̄ n̄s non p̄ter

frequēter tñ agit ꝑtra rationē. Vñ ꝑtingit vt nñc
iste vires ꝛ affect' longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt institute: ꝑne ad malū ꝛ ꝑcliuēs semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquidē ratio ip̄a ceca facta
erronea ꝛ obtusa sepe falsa ꝑ veris recipit: frequē
ter inutilibus ꝛ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe d̄teriora eligit: carnalia diligit:
spūalia ꝛ celestia vilipendit. Vis aut ꝑcupiscibi
lis destituta est ꝛ quodā mō ꝑlapsa in ꝑcupiscen
tiam carnis: ꝑcupiscētiāꝛ oculorꝛ: ꝛ carnales vo
luptates. i. gulam luturiam ꝛ auariciam. Irasci
bilis ꝛo deordinata est ꝛ ꝑlapsa in supbiam vite
ꝛ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuitiis vel in ꝑpriis meritis vel sperat plus
vel miuus iusto. Tristamur de amissione diuitiarꝛ
ꝛ de despectu mūdi. Gaudem' de gula ꝛ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes ꝑne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne ꝑcupiscibiliter ꝑcepta cōtrahit fomitem ꝛ
cōcupiscentiarum inclinationē ad malum. Sane
x̄ps morte sua ꝑciosissima a culpa originali nos
redemit: vt h̄mōi virium destitutio v̄l lex carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamr ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in x̄po Jesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neqnaq̄ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas
reliquit et per sancta exercitia reformandas. *Ecce*
hec est vallis lachrymarum status miseriarum ad quem
cecidimus et unde resurgendi ascensiones in corde de
bemus disponere post modum ascensuri.

Q homo non solum progressus est a sta
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiam
illectus occupis longius abiit ad impurita
tem cordis. Et quod sit impuritas cordis et hic est
lapsus secundus. *Ca. iiii*

Magnanimis distantia inter vallē lachryma
rum ubi nunc es constitutus. et locū in
quo te dominus olim posuerat. vicis
statum tue rectitudinis. ideoque ma
gnus ascensus necessarius vel certe multe necessa
rie sunt ascensiones magnoque opere est labore si il
lic vis redire. Sed utinam hic permansisses. utinam ibi
requiuisses et non longius discessisses. sed bene tu
fili prodige quarundam meretricum. id est occupis
abstractus illecebris iuisti ad partes adhuc multo
remotiores. imo ut ait sanctum euangelium longissimam
regionem abiens post occupis tuas et fornicans
cum meretricibus. id est occupis. Nam
quotiens occupis torrens ut ait Hiero. For
nicamur. Itaque omnia bona et portionem honorum

naturaliū ⁊ gratuitoy q̄ tibi p̄tulerat cōsumisti.
Siquidē in casu p̄mi hoīs vt p̄missus est p̄nita
tem p̄cupiscētiay ad infima p̄traxim⁹: vt nisi eis
p̄tinue resistamus ip̄ay impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu v̄o non solū eis nō restitisti: s̄
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: ⁊ desiderijs ⁊ af
fectiōibus carnalibus: ⁊ rebus mūdānis adhesi
sti. atq; p̄inde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoy naturaliū amisisti. Insup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio ⁊ affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis ⁊ p̄formis fact⁹ es ⁊ ita cō
traxisti quādam quasi limositatē vel viscositates
inconcupiscētijs ⁊ virib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodā mō retinet ⁊ h̄ di
cit̄ p̄prie impuritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt̄ ⁊ efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficit̄: si argēto ⁊ argentū si plūbo admisce
tur. Ita h̄o aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus t̄palibus creatur̄ impuritātē ⁊ immūdicias
contrahit et hoc q̄ rebus t̄palib⁹ subicit̄ p̄ amo
rem. ⁊ ex hoc q̄ h̄mōi adheret p̄ affectionē ⁊ per
desideria ip̄is affixa assueta ⁊ cōglutinata immū
da sit ⁊ impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādam limositatē
que carnalitas dicitur ⁊ vñ h̄o carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di & vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
& homo efficitur secularis & ita diuina scriptura
distinguit inter hoies carnales & seculares. *Ecce*
cernis qd sit impuritas cordis de qua in scri-
ptura legis: & forsitan nō intelligis. *Ecce* ipsa ē
illa affectio qua in ordinate ad infima inclinaris
& adheres: siue ad gulā siue ad luxuriā: vanā glo-
riam vel supbiam vel hoim laudem per eam tra-
heris: cordis impuritas appellatur: quam impu-
ritatē in casu pmi hois contraxisti. s; extua assuefa-
ctiōe: affectiōe & adhesionē multo amplius addidisti
vt q̄ sordēbat pri⁹ sordescat iā ampli⁹. *Ecce* h est
scōs descensus tuus: in quē quāto longius descē-
disti eo opus habes pluribus ascensionibus vt
redire possis ad statū rectitudinis vñ cecidisti.
¶ De tertio hominis descensu super
peccatum mortale quo longissime abijt in dissimili-
tudinē regionem. Ca. v

Sed nec adhuc filius
prodigus cessat longius ire atq; am-
plius p̄ire. Nā quo pl⁹ it eo ampli-
us p̄it quo a deo auers⁹ recedit. qd
plura: Om̄ibus cōsumptis cū me-
retrict⁹ venit in regionē dissimilitudinē vbi se
subiecit vni civium regionis illius: & hic eū po-
suit vt porcos eius pasceret. i. breuiter per petm̄.

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus
concupiscētiarum desideriorum satis fecit. Ecce ho
mo quo nūc deuenisti in regionē dissimilitudinis
nō apparet vestigiū virtutis. He sunt tres descē
siones quibus a statu rectitudinis in regionē dis
similitudinis longissime descendisti.

De tribus examinatioibus et quaz
liter homo per memoriā peccatorum recuperat sensum
marine ut sentiat vltimū descensum scilicet per
peccatum mortale. La. vj

Dicitur descensus tuos
vidisti congruū esset ascēsiones di
sponere. s; quā peccatus frequenter
comitat cecitas et insensibilitas ut
qui peccatō p̄mitur nō tamē se sentiat
peccatorē. s; fit stupidus et nascitur ei frons me
retriciis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat
nec homines vereatur. Igitur anteq̄ ascēdas stu
diose teip̄m debes discutere et oib; modis quib;
possis niti ut sensū recuperes quo descēsus agno
scas et peccatā tua deplores. Igit̄ ut noveris quātus
per vltimū descensum. vices per peccatū actuale mortale
grauiter sis prolapsus et de loco in quo fueras cū
haberes naturā integrā et nō viciatā positus di
scessisti. debes te ip̄m diligēter discutere districte
examinare ut tādē oculos ap̄ias et videre possis

quo iaces plapsus. Districte igitur et si non semper se-
pe tamen teipsum iudica: formas in te primo et pertractas
quod tunc deo unumquodque peccatum displiceat quod tunc hor-
reat et detestet. Ut autem hoc melius sentire valeas
diligenter rumina et donec et affectu sentias studio
se pertracta quod a deo displicuit deo superbia ut no-
bilissime quondam creature sue non parceret: sed Lu-
ciferum de celo precipit. Cogita an tibi parceret quia
forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam
propter inobedientiam expulit de paradiso et totum genus
humanum originali iusticia spoliavit. Propter luxu-
riam subvertit sodomam et gomorraz et in diluio
pene totum mundum submersit. Et plura talia bis
similia recitat tibi divina scriptura. Cogita quod tam-
tum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit
moriens satisfacere pro peccato Ade: quam ipsum secundum suam iu-
sticiam dimittere impunitum. Si autem a deo duri cor-
dis es ut ex hoc adhuc non erpauescas lapsum
tuum sic forma meditationem tuam studiose pertra-
ctas quod divina iusticia aliter iudicare non poterit quod
opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis que-
dam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis
non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certus igitur
esto quod reddet tibi secundum opera tua nec relinquet aliud
malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuol-
ueris non credo quoniam timore concuteris horrore ob-
stupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria et in me

diuum perducatur oia peccata tua preterita grauiora mari
meque maxima. Cogita quod multa peccata commisisti
Vene enim omni die omni hora ante conuersionem tuam
grauius deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata commisisti corde ore et opere. Deinde percurrere
singula et vide quod grauiora sunt quibus deum omni-
potentem et terribilem iudicem patremque dulcem et be-
nignum qui pro te tanta fecit et sustinuit offendisti et
quodammodo iterum crucifixi. Deinde reuolue quod sint
quedam eorum turpia maxime quantum ad carnalia que
tamen magis succinte debes transcurrere ne immunda
subrepat delectatio immorati. Quauis etiam iam
ad deum filius conuersus: non tamen hanc vilipendas memo-
riam peccatorum: sed et tunc adde ut etiam summa diligenti-
tia pertractes peccata tua que post conuersionem con-
misisti. Cogita singula vitia quibus adhuc sordes
Cogita in singulari de superbia tua quanta est: quanta
tum cupiscis honorem: laudes desideras. ad altum
statum aspiras. Cogita quod tepide: quod infructuose tot
annos in diuino seruitio expeditisti: ut scis inue-
nire profectum et in his peccatis que post conuer-
sionem commisisti forsitan grauius puniet te deus
tanquam magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta quod
modicam pro his omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua contritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime quod vel hic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua-
drantem. Sed in futuro s̄m Bern. centuplū red-
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
z his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: z se timore percussū z dolore interno per-
fusū senserit: tūc cor suū humilime z dolore ple-
num immediate dirigat ad deū suū orationē fa-
ciendo: z ipius bonitatē z miā cū summo desi-
derio implorando: mutationem vite z emendati-
onē morū pmittendo: z p̄missionē dei ad lutorio
adiimplendo. Hanc tñ formulam meditandī aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe-
rationez. sed inflameris ad satisfactionem z emē-
dationem: vt promptus ad omnē laborem z oīm
passionum tollerantiam efficiaris.

De secunda examinatione qua ho-
mo se ipm̄ discutit d̄ toto statu suo interiori z ex-
teriori: z per quam venit ad hoc vt sentiat p̄mum
descensum z viriū anime destitutionem. Ca. viij

V autem primum la-
psum z descēsum tuū per Adam z
viriū aietue destitutionē meli⁹ co-
gnoscas: imo ē vt ḡnāliter oīa vi-
tia z passiōes euidentē sentias dēs
nōnūq; tpe oportuno aliā d̄ te z tuo statu facere
diligētē discussōez z studiosas examinatōez. Cra-
b iij

mina igitur primo diligenter hominem tuum interiore
Vide ad quid vires anime mouent, quod longe quod prope
sunt id quod debet, vel sunt id quod tibi a deo date
fuerunt, ut prius audisti. Examina rationem. Logi
ta an non sit in multis erronea. An non curiosa et
occupata vanis relinquens salubria. An non dece
pta suis credens definitionibus non consentiens
humilibus et ita pertinax. An non superba credens se
ipsam esse aliquid cum nihil sit, melioribus se preferens no
les ab alijs doceri. Inducibilis et indocibilis et in
capax bonorum consiliorum. Deinde. Vide examina memo
ria quales meditationes frequenter habeas. Nam quod plerumque
diligis vel times inde frequenter cogitas. Deinde
examina appetitus tuos. Logita vnum tristaris vnum
turbaris vnum gaudes et letaris: quid speras et quod
odis et tunc bene videbis quod longe sis lapsus.
Vide quales bestie ascendere soleant vim tuam con
cupiscibilem, vtrum gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeant per tuam irascibilitatem: an scy
leo superbie: canis iracundie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorum hominum. Nam motus in
ordinati hominis exterioris sunt indicia interio
ris deordinati. Vide si non sepe excedis tuis du
ris detractoribus: adulatoribus: iocosis: vaniloquis
vel multiloquis. Item vide precipue an cum omnibus ca
ritate teneas: an non nunquam ledas conscientias alio
rum scandalo inquietudine vel nouitatum presum

ptione. Item an serueas zelo ad alios caritative
ad mouendus vel etiā bñiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatione qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

V aut fm descensu
tuū quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiā adhuc de
bes d te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligēter respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tua traheris ad illicita: maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die defecit
Verbi gratia: ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel notia verba ꝑferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpsisti: aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus. temptatiōib⁹ aditus ꝑbuisisti nō respui

si nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ipm iu-
dicauer] scisso velo pprii amoris ⁊ ad teipm in-
clinatōis vt in nullo tibi blādiar] in nullo te pal-
pes vel aduleris ⁊ bāud dubiū qn multū pficies
in tui cognitione. Sz quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit: Amor aut peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qđ tu profers p sentētiā firmitus
credas ex relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti-
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examiatiōes de tuis tēptatiōibꝫ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōibꝫ cū alijs debes
conferre ⁊ sulere ⁊ queri. vt melius iiformer] eo-
rū cōsilijs plus huilieris cū ipi te nouerint qual-
sis ⁊ ampliꝫ spungaris cū te ab ipis audis vit-
osum qualē tu te p pmissas examiatiōes inueni-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur sz magis tua hūiliatiōe edificant. Ad
huc at vuū est qđ circa pmissas sez sedaz ⁊ tertiā
examiatiōes debes aduertere q̄ licz p hmōi discus-
siones discis interna vitia cognoscere: inordina-
tas ꝓcupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aie-
tue deordinatiōes ꝓsiderare verūtñ quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qđamō

in naturā trāssormate nūq̄ plene ⁊ perfecte vide
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

¶ Q̄ hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sc̄ta exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est p̄seuerandum donec ad fines
perueniamus. Ca. ix

Ascensiones in corde
disposuit. Priusq̄ ascendere. i. p̄fi
cere incipias i spūali p̄fectu debes i
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v̄l caritas p̄uenire. Discute ⁊ sollici
te examina q̄d tibi cōgruit q̄d tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios interroga: imo p̄ alios dispone ascēsus
Ordina inq̄ finē aliquē i corde tuo: cui⁹ gr̄a oia
opa tua ⁊ exercitia p̄ficias. Ordina deide grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illū duenies
atq; finē p̄it ⁊ media i cordē fortit⁹ fige ⁊ b̄ vt videt̄
ē ascēsoes i cordē dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p̄ discretā ⁊ diligētē tui ⁊ aliorū discussionē ac
ripe: ⁊ cordi tuo fortit⁹ infigere ⁊ imp̄mere: ⁊ inde
tibi m̄triplex eueniet utilitas. Et p̄mo q̄dē vt oia
ordiate agas: s̄m q̄ i cordē tuo disposuisti: nō ca

fualiter sicut quidam qui hodie se in isto cras in
alio sunt exercētes fluidi ⁊ vagabundi omnia arri-
pientes ⁊ in nullo pficientes. omnia temptātes ⁊
in nullo se ⁊ summātes: fortuite oīa put occurrūt
agentes: cū de nullo se in corde disposuerint. nec
sint sire de aliquo deliberati: tu aut nō sic: sed oīa
facies s̄m qđ in corde ascensiones disposuisti: ad
hoc omnia opa ⁊ exercitia dirigas vt illo mō pro-
ficias ⁊ ad exemplar qđ in corde posuisti ⁊ sum-
mes. Omnia inquit dñs Moysi. facito ad exem-
plar qđ tibi monstratū est in monte. Tu aut omnia
stude pficere s̄m exemplar qđ discrete in corde di-
posuisti. Si artifex non prius in corde suo for-
mam ⁊ dispositionē domus quā edificaturus est
disposuerit fabricās domū typicam: nunq̄ debi-
te domū exterius pduceret. vel indebita disposi-
tione fabricaret. Ita oportet vt ⁊ tu ascēsur⁹ pri-
us tibi scalam in corde erigas ad cui⁹ exemplar
omnia foris agas. Sic deus p̄ma causa oīm. non
nisi ad essentialē oīm rerū exemplar ⁊ ideas: res
ip̄as in ⁊ grua dispositōe ⁊ forma pdurit in esse.
Secdo ex ista p̄dispositōe in corde tueris a dece-
ptionibus. Qui em̄ nihil sibi determinati exercitiū
vl̄ sp̄ialis mōi prefigūt: tot recipiūt de suis exer-
citiis ⁊ silia. quot viderint aliorū fetā. credētes
omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo firmi: sed in
omnibus vagabūdi. Ideo illas debes ascēsiōes

prius diligēti examinatōe in corde disponere: vt
p̄m eas vltq; in finē possis vitā tuā regularē: alio
rū vitā ⁊ exercitia laudās nō tñ assumēs vt vult
abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
discreta moderatiōe disponere: vt cū quadā alter
natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
in quodā vno ope importunius incubātem: alia
penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
tediū aut infirmitas ⁊ si quid h̄mōi te vincat. Nā
quod caret alterna requie, durabile nō est. Ita er
go nūc lege vt post sis validior ad orationē, nūc
meditare: nūc opare vt hec sibi mutuo deseruiāt
⁊ hec om̄ia te stantē teneant sine tedio de vno ad
aliud transeuntē. Vay aut ascēsiōnū in corde di
spositio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
sponere de fine: aliter de his q̄ sunt ad finē. ca. x

Aliter autē in corde
debes disponere de fine tuo: aliter
de his que sunt ad finem. Finē em̄
tuū videlicet cordis puritatē ⁊ ca
ritatez: ita in corde tuo debes fige
re ⁊ immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
virtutis interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer,

citia ad finē debes dirigere & ad ip̄m semp oculū
reflectere. Sicut em̄ naute q̄ portū pro oculis nō
habēt quo nauigāt: vage hinc inde nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē s̄m ventozū impulsus na-
uigant & nesciūt si recedūt vel pp̄inquāt. ita est q̄
bona opa facit & nescit finē puritat̄: s̄z pmittit vī-
tia in se dñari: nescit quātū in x̄a sp̄uali vita p̄fē-
cit vel deficit. Ea x̄o que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere & ordinare. put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
x̄o nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel meditationi: ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure & tristitia eaz relinquam⁹: incur-
rētes sic tristicie vel alterius vitii impuritātē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse fir̄i sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: hūiliter ad t̄ps non
ad semp deserere. Que em̄ s̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: oītra caritatē nō debēt militare.

¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis. Ca. xi

¶ Hinc de ascēsiōibus qui

bus ascēddere & redire debeas: restat sub

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen-
 sionib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dictis a loco in quo
 te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē-
 sionib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascē-
 sio ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
 egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest sp̄uali
 exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Un̄
 pp̄ba admonet. Redite p̄uaticatores ad cor. Se-
 cunda ascē- sio cū iam ad cor redieris: ascēdas de
 corde impuro p̄ p̄cupiscē- tias ad cor purū: et hu-
 iusmōi ascē- sio est puritas cordis et caritas: et trā-
 sit cōtra secundū descensum. Tertia ascensio equi-
 dem ipsa est in corde: qua videlicet ascēdis cō-
 tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam v̄l
 iam inolitas a teipso: et hec principalius ordina-
 ri potest contra primum descensum.

¶ De prima ascensione cōtra pecca-
 tum mortale et de tribus gradibus huius ascen-
 sionis. Et de contritione. Ca. xij

Nunc igitur surge et sur-
 sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere

Sic autē pctm̄ mortale triplici d̄scē-
 su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
 tuo p̄ supbiā in q̄ est formal⁹ rō pcti p̄uers⁹ es ad
 creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes q̄ le-
 gē dinā dei tul̄ trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra-

obus oportet te cōtrario ascendere. Primo v t
auertas cor tuū a creaturā ⁊ a peccatō: ⁊ habeas
quandā cordis firmā p̄uersionem ⁊ firmū qdā
p̄positū deo tuo seruendi: ⁊ nūq̄ te creaturis p̄
illicitā delectationē subiiciēdi: etiā si mille morti
bus te mori oporteret. Hoc aut̄ in genere debes
p̄ponere: nō aut̄ sup̄ hoc in singulari te examina
re: dolebisq̄ multū q̄ tm̄ a dō tuo recessisti: q̄ tm̄
eum offendisti ⁊ quodāmō iterū crucifixisti. Ec
ce talis auersio ip̄a est vna ascensio: cui⁹ nomen
est contritio qua cor tuū quodāmō a sua duricia
frangitur. Sicut em̄ in naturalibus res dure di
cuntur conteri. cū in p̄tes minutas frangunt̄ vel
minunt̄: ita methaphorice cor dicit̄ conteri quan
do ipsum a sua duricia emollitur qd̄ prius auer
sum a deo durū ⁊ obstinatū fuit i peccatis: nō ce
dens diuine motioni: non admittēs instinctū spi
ritus sancti: sed obturās aurē ne audiret. Vel cor
durum s̄m Bern̄. i. de p̄sideratione dicit̄. qd̄ nec
cōpunctione scinditur: nec pietate molliē. nec mo
uetur p̄cibus t̄c. Conteritur aut̄ quādo iam liq̄
fit compunctione ⁊ emollitur pietate.

**De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis.** Ca. iiii

Via vero in pct̄is tuis

deū p̄ supbiā cōtemp̄sisti: ideo necesse est

ut te homini dei vicario claves hñt hñiliter sub
das vice dñi: et ei tanq̄ xp̄s dño iudici tuo assistēs
hñiliter et cōtrite et dolozose pctā tua cōfitearis.
Hñiliter viles te in om̄ibus accusans: et propria
pctā agnosces in moribus in gestis in platione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudi
ci tuo assistēs te habeas. **L**auc ne vt quidaz ma
gna crimia pñtēs inde queras laudari vñ a deo
mererē reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
te solebant arguere pñtē tē. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter et
humiliter qđ remordet tuā cōscientiā. Debes eti
am cōtrite et dolozose cōfiteri: exercens te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebis
vt ita cōtritus et dolozosus venias ad pñfessionē
Et si hoc bene feceris: nequaq̄ sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā proferes vel ita sim
pliciter pñferes sine dolore q̄si de alia seculari ma
teria loqueris: is si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lacrymas
cohibere nequibis. **E**t certe scire debes qđ fin in
tentionē cōtritionis et humilē verecūdiā: pctā tibi
in pñfessione remittitur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere qđ discretet prudēter sciat
absolvere vel ligare: cui aiā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vitā tuā et om̄ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup singulis cono

silia recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi eī medici diuersis
vtunt̄ medicinis. Medicina aut̄ sepe mutata nō
sauat sed turbat egrotū. In his tñ om̄ibus semp̄
saluo iure ⁊ obediētia ecclēie ⁊ superioris. Scire etiā
debes q̄ mlto plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teip̄o assū
pta: p̄cipue p̄pter vim clauium ecclēie: ⁊ propter
humilem obediētiā ⁊ fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris. ⁊ ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis. in sta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p̄ tuo statu ⁊ emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: ⁊ promptum exhibe ad
tolleradum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

**¶ De satisfactione que est tertius gra
dus prime ascensionis:** Ca. xiiii

Tertius autēz huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitate peccato per varia peccata
⁊ mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem. vt scz p̄traria p̄tra
ris cures. faciens p̄traria silis criminib; q̄ cōmī
sisti: ⁊ marūne illis vitijs ⁊ passiōibus quib; fre

quētius ipugnariis: in ieiunijs: in vigilijs: labori-
 bus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc vt dictus est
 maxime ad inuentionē tui p̄fessoris: quia sic sunt
 tibi magis meritoria. Et hic ē vltimus gradus
 prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tri-
 bus gradib; p̄ma ascēsiō finit̄. ex his trib; par-
 tib; penitētē redis ad cor et dō p̄iter recōciliar̄.
Incipit secūda ascēsiō p̄tra secūda
 dū descēsus q̄ redit̄ ad cordis puritatē et q̄ impu-
 ritas cordis in trib; p̄sistit p̄tra q̄ tria trib; ascē-
 sionū gradib; p̄ficiscit̄ i ista scda ascēsiōe. ca. xv

Ecce homo sanus factus

est et deo recōciliatus vade et p̄ce-
 de vltē noli ampli; peccar. s; ma-
 gis stude de v̄tute in v̄tutē p̄ficere
 nec putes sufficere q̄ p̄ p̄niam sis
 deo recōciliatus vt ad eius familiaritatē accipia-
 ris et p̄fectā caritatē. An ignoras q̄ Absalon re-
 cōciliatus p̄ri suo: nō dū t̄n: faciē ei; videre meruit
 nisi i domo p̄pria aliq̄to tpe remaneret: Ita et tu
 si vis faciē dei m̄do corde cōspicere noli b̄ subito
 p̄sumere: s; stude p̄us i corde tuo paulatī ascēde-
 re et per ascensionē cordis te longo tempore ex-
 ercere et ad puritatem cordis peruenire: p̄bans
 ber: et repurgans septuplum. erinaniens erinani-
 ens vsq; ad fundamentum in eo: vsq; dū fer cor

dis et immunditia sit criminata. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc relictus
que et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
nonne et immunde et limose viscositates per peccatum
acquisite: per assuetudinem inolite: quas oportet etiam
purgare et successive de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritates
perficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistere vi-
detur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus inferioribus: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gule
luxurie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. scilicet affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celestia man-
na: nihil mouetur super memoriam regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endorum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inhabi-
litas qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus ipse: atque idoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo p feruldas
perfecti amoris affectionem inherat vigore car
ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu
ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
ascendere. i. tribus virtutum gradibus pficere. Nam
contra primam impuritatem ascendimus p timorem
dñi qui quasi violenter cor pcutit et rumpit a no
tis inferiorum affectionibus et inhesionibus. Contra
secundam impuritatem pficimur p spem: quia spes cor
nostrum leuat et d celestibus ei gustum recuperat da
do affectum celestia adipiscendi. Contra tertiam impu
ritatem caritate ascendimus quod deo unimur et ei adhe
remus. Sed de his plenius p singula est dicendum.

De primo gradu huius ascensionis
qui est in timore: quod vilez cor nostrum p timorem ab
strahitur a noxia affectione et inhesionem. Ca. xvj

Am igitur cor tuum a

deo concupiscentiarum illecebris incu
bit: ipis ita affixus et impressum ut
vir possit auelli sugens inde mel no
xie delectationis et lac nocive refectio
nis oportet ut amaritudine quadam hec respigas
sicut solent femine puulos ablactantes vbera sua
respergere rebus quibusdam amaris. ut gustata
amaritudine auertant se ab vberum dulcedine et tam
dem vberum obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum
c liij

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mūdi ꝑcupiscentis carnalibus
vitijis toto desiderio anhelas ad altuz statum: ad
gloriā mūdi difficile est tibi carere cibis delicatis:
graue est tibi despici vilipendi ꝛc. Veniat timor
dñi in cor tuū respergat oēs hmōi rerū dulcedies
quibusdā amaritudinibꝫ: ꝑponēs tibi ꝛ terrēs te
ꝛ. oñdens: q̄ cito oīs mūdana delectatio transit:
quāqꝫ magnā ꝛ in explicabilem penā: ꝑ qualibet
inordinata delectatiōe: quālibet modicā sis rece-
pturus. quāqꝫ seuerē ꝛ terribiliter adueniet iustꝫ
iudex super his te puniturus. His ꝛ similibus:
oportet cor tuū amaricari ac timore ꝑcuti ꝛ terro-
re ꝑtubari ꝛ ita violenter a suis delectatiōibus
donec earuz obliuiscatur auelli. Itaqꝫ noli negli-
gere ex hmōi ꝛ similibus meditationibus facere
quodam lixiuium: quod licet sit amarum. est tamē
mirabiliter malozum humorum. i. concupiscenti-
arum purgatiuū quo pungas seu laues oēm de-
lectationē mūdi: ꝛ facile eā respues ꝛ abomiabe-
ris territꝫ amaritudine qua eā perunxisti. Ut autē
hoc genꝫ lixiuū qđ ex timore ꝑunctio appellatꝫ:
quotiēs placuerit cōficere possis: ecce modus de-
scribimus conficiendi.

Quod compunctio que ex timore na-
scitur varie ꝛ diuersimode in exercitio ꝛ medita-

tionem potest assumi.

Ca. xvij

Dompunctio ex timore

re multipliciter nascit. Primo cuius
quis peccata sua preterita ad memoriam re-
ducit et quantum deum offenderit: quan-
tamque penam meruerit: anxiè recordat.
et inde tremens ac timens amarissime lachrymatur.
Secundo cum quis defectus proprios: passiones anime et desid-
eria noxia adhuc in se: et si non regnaria: agitamenta in-
ter verantia diligenter discutit. et quod tam parum in eis
expurgandis proficit eiulans et dolens recordatur.
Tertio cum quis peccatorum meminerit quod post conversionem
sua perpetravit: quod et si non sunt criminalia: non tamen pro ea
dubitet deum offendere quotidie et ideo lugendo et ti-
medo deplorat. Et de his tribus dictum est supra
de tribus discussionibus vel examinationibus. Quarto cum
homo considerat quod iudicia dei sunt inscrutabilia et ne-
scit homo an sit dignus odio: vel amore: sed sciat se pen-
tuisse: nescit tamen an solo timore percussus: an ex gratia in-
fusa percussus et contritus. et ita totus horrore succen-
ditur nesciens et incertus quod de eo fiet in futuro: an sit
damnandus vel salvandus. Quinto cum homo brevitatem vite
sue diligenter attendit. et se adhuc tam parum proficisse
intelligit. et inde timore succenditur et inter percussus
one irroretur. Sexto cum districti examinis et fu-
turi iudicii meminit: quo iudex unicuique iuxta
opera sua redditurus adveniet: unde peccata sua agnos-
cit

scens expauescitt. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ptractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. La. xviii

Hec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. scilicet ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscentia oculorū inde euanescit. nullāq; fo-
ris senties amaritudinem hmoi amaritudine inte-
rius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respuere.
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt̄ honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā penitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctiōis
cōficere: ecce sicut modum descripsim⁹ cōficiēdi
sic ponam⁹ ⁊ artē: materiā vñ conficiē colligēdi.
Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. La. xix

Editare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo

dicum sis ab hac vita in aliam ignotam regionem transi-
siturus: et omnes res mundi gloriam et honorem et que-
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relictur. Omni enim hora, omni die fini et ultime
hore tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis, et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit p[ro]ns quod sine dubitatione ad-
huc tibi p[ro]ns erit. Vide igitur sic affectat[ur] quat[um]
tibi dolor inest, quantum conscientie remorsus, et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: qua-
tum dolebis quod te non emendasti, et a delectationibus
te non auulsisti: quod dei precepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis quod meruisti et quid commisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes, vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarum erit tibi tunc a delectationibus
separari, et quantum dolebis quod viuens non fuisti
concupiscens mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si anima tua statim deberet erire
quod libenter omnem delectationes relinqueres, quod gra-
tanter omnem laborem et penitentias arripes, si vitas
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue videbis tibi omne tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse, quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum videris in-
stare eternitatem que nunquam finietur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. & pro taz minima delecta
tione breuissimi tuis amisisti delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ omēs iste dele
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama
rā mortem faciēt amariore. Tanto em̄ difficilius
hinc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Un̄ sap. O
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano ⁊ pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū ⁊ cordi tuo imp̄sum senseris. tūc p̄ce
de ulterius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
⁊ est tibi inuitabilis. Omēs em̄ hoies moriunt̄
⁊ mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita ⁊ tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter
miāte p̄scire nō poter̄. s; in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana q; sic fur
ita in nocte veniet q̄n̄ nihil de h̄ cogitab̄. s; m̄tra
te actur̄ cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl̄ timor
p̄cupiscētias tuas excruciet ⁊ expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortes
vt cōtter p̄cedit ifirmitas grauissīma. Cogita q̄n
ta h̄ erit ifirmitas q̄ grauis debilitas q̄n̄ cor tuū
p̄n̄lmo dolore rumpet. Cogita quō tunc erit cor
tūū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret:
tum p̄pter infirmitatis magnitudines tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. m̄
rabilem horrorem tum propter timorem de pecc

catas ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̄ mors
Itē aliquā ppone oculis tuis imaginē, alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligētē respice formā modū ⁊
ordinem quibus ad mortē deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur t̄. Deinde cogita qualiter demones adue
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi sp̄itus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secus eā
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuitur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturaz ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̄ p̄petue obliuioni. Ex istis
⁊ similibus bene considerabis q̄ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti, transit sicut um
bra ⁊ q̄ homo sit hīc velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̄ debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hīc vitio
sedulerit, ⁊ sic de singulis.

Bonales meditationes de extremo
iudicio quibus homo poterit sibi cutere timorem. c. xx

Einde oculum mentis
talem verte ad extremum iudicium ut
et eius memoria amarissima amare
scant omnia dulcia. Cogita igitur quanta
timor quanta clamor quanta sit
et admiratio cum tuba archangelica sonuerit: cum ful-
gura terribiliter splendent: tonitrua mugiant
cum ad terrendum peccatores sol obscurabitur et luna
non dabit lumem suum. Cogita quid cordis tunc habe-
bit peccator. Cogita qualiter tunc universi mortui
resurgent tractantes unusquisque secum quod boni egissent
vel mali. Et boni quidem cum ineffabili leticia expe-
ctabunt iudicem: Iniusti autem indicibili terrore time-
bunt de adventu et facie iudicis dicentes. Motes ca-
dite super nos et operte nos a facie iudicis: tempus enim
abijt et recessit non est quo eant et emant oleum merito-
rum. Egredere deinde et specularando occurrere. et vi-
de iudicem venientem cum potestate magna: cum se-
nioribus populi: comitantibus angelis universis et
sanctis. Deinde revolve amarum illud divorcium
cum sepantur oves ad beditas. Et nunc quidem sunt
duo in domo una in mola una sed tunc unus assu-
metur et unus relinquetur nunc pro ammodo coniungendi.
Transforma in te affectum eorum qui a sinistris

sunt quibus diceſ. Ite maledicti in ignē rē. quō
lamētabunt dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuim⁹ in deriſum. quātus eis dolor: quāt⁹
luctus. Deinde aſſume affectum eorū qui a deriſi
sunt: quāto repleti ſunt gaudio q̄ pro tam modicis
eis laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
diſtrictē fiet ibi examiatio operū. locutionū ⁊ me
ditationū ⁊ malay affectionū om̄ia ibi nuda erū
⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru
ſalem ſcrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul
li babilonij qui ciues putabant fore hierſm. Te
ſtis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pctm̄ quod
comiſim⁹: t̄ps: qm̄: ⁊ locum vbi peccaui⁹ ⁊ di
cet. Equiſſime iudex iudica hūc eſſe meū ob cul
pā qui tuus eſſe noluit p̄pter ſupbiā. Accuſabit
p̄pria conſcientia. ſz ⁊ ſancti angeli accuſabunt.
Ibi r̄ps inſignia paſſionis ſue oñdet ⁊ malis be
neſicia incarnationis impropabit eo q̄ ea cōtem
pſerūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde p̄fert iudex ſentē
tiam diffinitiuā a qua nullus poteſt apellare. nul
lus cōtradicere: nullus ſubterfugere: nullus ſe de
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: qd
doloris: quid horroris cōtineat ſentētia illa. Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis. quid admira
tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
forma meditationes expremiſſis ſuo modo.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pessimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu in omni membro. Visus
videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu-heu-ve-ve-ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non punius maledictus deus et maledicta
trinitas que nos creauit ad hanc penalitatem.
Ecce hoc est carmen quod ibi cantatur continens la-
mentationes et ve. Cogita de illa miserrima socie-
tate demoniorum: et crudelitate tortorum: quam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigant. ad mi-
sericordiam non commouentur: sed penam omnibus mo-
dis quibus poterunt augebunt. Ipsi insultant di-
centes. Ubi nunc gloria: ubi voluptas: ubi ho-
nor: ubi altus status: ubi diuitie immense: ubi poten-
tia: ubi dignitas: ubi prelatura: ubi dominium. Quid
nunc presunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transe-
untia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
punitetur per quam amplius deliquit siue in lingua si-
ue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogi-
ta etiam de penis interioribus. et maxime de priua-
tione visionis diuine que excedit omnem penam aliam. Co-
gita quod sunt eternaliter anathematizati et eieci ab
illa supna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-

**Qualiter homo per memoria pena
rum infernalium timorem acquirat et percussione. Ca. xxi**

Exinde verte oculus

o ad regionem damnatorum et carcerem miserorum diligenter scrutans: que ibi agant: qualis sit illa mansio: et quis locus. Quia autem mens nostra ceca melius per visibilia et sensibilia ducit ad noticiam invisibilium: ideo ut illas penas melius sentias potes tibi assumere similitudines a sanctis super hoc in scripturis positas. Aspice igitur infernum chaos horribilissimus locum subterraneum et profundissimum totumque tenebrosum puteum profundissimum et totaliter ignitum fornacem totam incensam et terribiliter flammatem civitatem magnam: tenebrosam: obscuram totam incensam et ardentem: plenam infiniti populi multitudine clamantibus uniuersis et miserabiles sonitus dantibus et ciulantibus pro dolore et ardore et ex inuida semutuo mordentibus: tanquam si canes rabidi simul essent coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates. Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nullo est comparabilis. Ibi frigus intolerabile cui nullum frigus mundi in aliqua comparatione potest equari. Et ita cogita de singularum penarum intensibus et curciatibus. Cogita de penarum multiplicitate. Ibi ignis inertinguibilis: abundans ardo

dituri. Cogita de verme conscientie qui nūq̄ mo-
rietur qui nō cessat: clamat ⁊ affligit q̄ ppter tas
modicū gaudiū ad instar puncti ad illas penas
descenderūt. Item cogita de passionibus anime
ire ⁊ inuidie. quibus affligunt. Nā iracundia in-
uidia ⁊c maxime in ip̄is regnāt. Itē diligēter ru-
mina penarū eternitatē que omnibus penis graui-
us affligit. penarū nullus est finis. nulla ibi redē-
ptio. Post mille milium ānoꝝ nō p̄pinquat finis
quia nullus est finis. His ⁊ similibus meditatio-
nibus timorē dñi cōcipies ⁊ cōpunctionē saluta-
rem cōficiēs vt sic affectiōes tuas a rebus infi-
mis auellas. Oportet autē te longo tpe in his ex-
ercitijs immorari. ⁊ cum h̄mōi meditatioibus ac
alijs virtuos̄ opibus maxime in remedijs vicioꝝ
de quibus postea dicit ip̄as affectiōes expurga-
re: alias vltēius ascendere nō possem'. Nā quan-
tū affectiōes carnales ⁊ terrenas abiecerim' tā-
to amplius sp̄uales adiciem': si parū paz: si mul-
tum multū. Ergo a timore dñi fm̄ p̄phetaz debe-
mus pturire sp̄m salutis. Est em̄ initiū sapientie
timor dñi: ⁊ in ip̄o debemus nos studiose exerce-
re. ⁊ cor nostrū purgare vt ad caritatem possim⁹
puenire. Vñ sap. Initiādi sunt a timore vt ad ca-
ritatez pueniāt. Vides ergo q̄ ōgrue diuina scri-
ptura puritatez cordis fidei ascribit iuxta illud
Fide purificās corda eoz eo q̄ timor qui est pri-

mus effectus fidei euellit & extrahit cor ab imū-
dis affectionibus & vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vlt̄ timor q̄ ē ei' affect'.

¶ De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem & desiderium celestiuū & spūa-
lium rerum quibus purgatur & sanatur homo a
secunda impuritate cordis. Ca. xxij

Sicut fides timore fu-
turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
teriora & extrahens ab inferiorū vi-
tiosa affectione & inbessione. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de h̄mōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere dep̄ssam de pre-
sentibus auocat & ad supiora eleuat. & vn̄uersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premierū expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum & mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qđ spes interius rep̄ntauit. Igit̄ si cor tuū
sā ab infimis abstractū timore senseris: noli ias-
tare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectioni-
bus esse nō potest. Si igitur sit noxiis vacuatus
impleatur celestibus & sanctis affectiōibus. alio-

quā rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore pur-
gas expedit, vt interdū in spe respiras. Sed mul-
to aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timo-
ris pfectu cor purgavit. Igit̄ ptra scōdas cordis
impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affect⁹ tuus adeo
est cōcupiscentiis infectus vel et reliquis cōcu-
piscētiarū depressus et infirmus factus vt non
sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes sa-
porem eternoꝝ ingerit ⁊ affectū ad superiora re-
stituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄
adhesionē admixtionē siue affectionē inferiorū fit
impurus: ita p̄ adhesionē ⁊ affectionū superio-
rū fit purus ⁊ acquiritur quedā puritas cordis
id est affectus ad celestia et spūalia. ⁊ hoc fit per
spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quē-
dam totū purū ⁊ mundū. Infra te nō locū quen-
dā: totū inquietus: totū turbulētus ⁊ in cōtinuo mo-
tu existentē ⁊ totū turbidū ⁊ impurū. te nō in me-
dio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra
tāto magis efficeris inquietus p̄ cōcupiscētiās: in-
stabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas
affectiones ⁊ admixtionē immūdorū. Quāto nō
supra ascēdis p̄ iugem meditationē cōtinuā af-
fectionē desiderii ⁊ spem ⁊ celestii admixtionē
tanto magis eris quietus ⁊ stabilis: vnā illā desi-
derans esse scz in atrijs hierlīm: tanto etiam eris
purior per meliorum te admixtionem.

De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercebit. Ca. xliij

Superius cum per timorem tremefactus cepisti coactus ascendere: medicinam quandam tibi dedimus malorum humorum quibus ab ascensu impediabarum purgatiuam. Sed quia adhuc infirmitas tibi ex humoribus remansit et infectio gustus ut minus possis ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sanitatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie generatam. videlicet compunctionem et amorem. Nam si per spem desideras ascendere in hac punctioe marie debes exercere. Conficitur autem humorum punctio precipue duobus modis licet multis aliis modis possit confici. Primo cum iam timore et timoris horrore excitatus diu ascendisti: multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a nocuis concupiscentiis fueris deprivatus et adeo ascendisti ut ad spez venias. Cumque in spe steteris tunc a longe videns hierusalem celestem ciuitatem visionis pacis quod in timore non potuisti. Incipis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchritudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remotus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis liberabit me de corpore mortis huius? Itaque con-

siderās te adhuc ab illa supna hierlīn lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo ruminas
z enumeras beneficia dei que tibi taz multa z tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuaz in-
gratitudinem: z quodā interno desiderio incipis
dilatari z extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritatē q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut de pmissis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare z erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoz ad habendā p̄punctionē
z desiderium ad ipm̄ obtinendum. Ca. xliiij

Dixeris autē d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a saucti p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriosissima amplitudine: z ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmisq̄
p̄ciosissimis mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

speciosissimus oim florum pulchritudine deco-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima et oim delectabiliu copia.
Cogita et totis viribus teipsum totu ad cogitan-
dum recollige vt videas quatum sit gaudiu deu
semp per essentiam intueri. summam et indiuiduam
trinitate mudo cordis oculo inspicere in qua re-
lucet oim pulchritudinis, ois dulcedinis oisq
bonitatis exemplar essentialis: in qua visione oia
videbis, oia q velis scies: et ea visione oim boni-
tate, oim gaudio et leticia repleberis. In ea beat-
eris et beatissima beatitudine q deus est pfrueris
Cogita quatu sit gaudiu dno iesu semp assistere
et eius sanctissimam et gloriosissimam humanitate sem-
per aspiciere: cu Petrus videns eu transfigura-
tum optabat sic semp pmanere. Quamagnus est
gaudiu videre illum in regno suo sublimem et glo-
sum qui p nobis in hoc exilio quodam paup ve-
nerit et ul pariter et pegrin? Cogita quantum sit
gaudiu interesse societati celesti curie, quanta leti-
cia regina celi matre dei cu ceteris virginib? in-
tueri: quanta leticia et exultatio interesse agminib?
angeloru: letari cum patriarchis, pphetis, aplis
martiribus et confessorib?. Cogita de dotibus cor-
poris tui quib? ipm corpus beatificabis: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa acili-
tate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotib?

anime quibus sp̄a aīa implebitur iam bt̄a: q̄ sunt
plenitudo scientie quantū ad vim rōnalem: reple
tio iusticie quātū ad vim cōcupiscibilē: supfluen
tia leticie quantus ad vim irascibilem. Cogita ex
his dotibus principalib⁹ q̄ ml̄ta alia magna do
na ⁊ ineffabilia consequeris videlz securitates vt
iam nō timeas eijci: non timeas a carne sathana
vel mundo vinci. Item libertatem ad facien dum
quodcūqz volueris. Item voluptatem mundissī
mā ⁊ iocundissimā in corpe ⁊ in anima. Itēz amē
citiam ⁊ amorē ⁊ honorē ⁊ cōcordiā ⁊ et perfectissimā
caritatem. Et breuiter omnia colligēdo habebis
quicquid volueris ⁊ qd̄ nolueris non habebis.
¶ Qualiter homo ex memoria bene
ficioruz dei inflametur ad deuotionē ⁊ accendat
ad compunctionem. La. rrv

Verum vt maiorē ha

beas fiduciam sperandi ⁊ futuras
gloriā optinendi. debes nonnunq̄
signa dilectiōis que tibi dñs tuus
exhibuit studiose reuolucere ⁊ eius

beneficia diligenti⁹ cōsiderare ⁊ tali cōsideratōe
accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandū
Cogita igit̄ p̄mū q̄ sit magnū signū dilectionis
dei tui q̄ te q̄ toties eū offendisti: toties ad eū ter
ga v̄tisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuertí volebas íp̄ te suscepit
dolenti peccata indulgē: emēdantē ⁊ corrigētē ad
iuuit. Dinūmera beneficia naturalia que tibi cōs
tulit si potes. Creauit te ⁊ esse dedit tibi ex nihilo
sed esse pulchrum ⁊ speciosum sensibile ⁊ viuū
q̄nq̄ sensibus decoratū. Dedit tibi p̄ ceteris crea
turis inferioribus intellectū. quo ceteris animā
tibus p̄mineres ⁊ deū tuū cognoscere posses. et
veritatē ipsaz intelligere: ⁊ huic intellecui tuo lu
mē vultus sui infudit ⁊ magnā claritatem lumi
nis naturalis dedit. Dedit tibi mēorias qua simi
llum rerū simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectū
possibiles vbi intelligibilium spēs iterū occurrē
das collocares. Fecit aīam tuā tante dignitatis
tateq̄ nobilitatē: vt nihil eaz replere nihil ve pos
set íp̄i illabi nisi sc̄tā ⁊ gl̄iosissima trinitas vnus
de⁹ ad cui⁹ imagine ⁊ similitudinē te creauit. Quid
plura: Dedit solē vt lucret tibi p̄ diē: lunā vt tibi
luminaret p̄ noctem: oēm q̄ inferiorē creaturā ad
tuū fecit obsequiū ⁊ ad tuū ministerium ordi
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collatē
Dedit enī tibi contritionem ⁊ dolorem de pec
catis: ⁊ ab iniusticia reuocauit ⁊ iusticiā infudit
quod est solius dei: qđ tñ multis negauit. Dedit
⁊ inspirauit voluntatē q̄ te velles emēdare tem
pus ⁊ locum ordinauit vbi ⁊ qñ te emēdare pos

ses .et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: vide licet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est . propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculo acceptiois: in privilegium amoris: in anulum desponsationis. Et autem te amplius ad amorem deuotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pergit. Siquidem locutus est cum patribus . apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia . nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses percipere: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: Nec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Et autem hec et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: et tale affectus formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi hec omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et prudentissima dispositione: unde pro magno debes habere si quid quantumlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio. hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d te
actualissime sine cessatione cogitauit et tibi bene
facere ab eterno p̄ordinauit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram urbem vel
totum orbē: sic intēdit tibi sollicitus p te ac si va
taret a ceteris. Tercio oia beneficia diuina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce p̄pter me totū mūdum creauit: et oia in
eo p̄pter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet. et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiiū te reddet. Sed
et te ip̄m debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualit̄ hō pōt scire oñ venit
ad istū gradum puritatis v̄ caritat̄. La. xxvj

A premiffis ascensionī
i bus et ascensionum gradibus versatur
om̄is labor incipientiū et p̄ficientiū. et
hucusq; magnis laboribus multis do

loribus vigilijs ieiunijs lectionibus meditationibus ope manuū alijsq̄ deuotj exercitijs ⁊ ope ribus pietatis laborāt vt hic veniāt. Nec potest hic ascendere tepidus aut negligens vel remiss⁹ nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui laboris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie facere. S; multo maioris laboris vel saltē longioris est inueteratam cōsuetudinem priorē vincere. inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad inferiora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ affectionem contractam expurgare. appetitum gulae extinguere. luxurias deprimere. iram ac inuidiā suffocare. supbias debellare ⁊ sic de alijs affectiōibus vitiosis que oīa spectāt ad purgationes timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel saltē altior gradus est deinde totam animam ⁊ affectiones quantum ad hunc gradum pertinet ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare. *Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊ ascēsiōnē ascēsiō inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄ntem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄ueniendi.* Sed qui hucusq̄ bene profecerit iam vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet adhuc per aliquos gradus eius ascendere oporteat. Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiões noxias supbt
am iram gulam zc. conetur debellare: humilitatē:
castitatem ceterasq; virtutes quodā mō in natu-
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis z caritatis consistit.
Primū qđ homo iam induit affectum virtutum
z ipm quodā mō in naturaz transformavit: ita qđ
virtutes operantur non iam ex timore pene co-
ctus uon ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. z eodem
affectu puritatis z caritatis ipsam maliciā z im-
mundiciā perhorrescit amore videlicet z deside-
rio virtutis interius habituato. z in interiori de-
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu-
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo-
num: boni delectatus affectu. Nam qui sperata
impugnatione vitioruz pacis iam securitate per-
fruitur z transit in ipius virtutis affectum: iugē
statum illius boni cuius iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā-
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicq̃
presenti iudicat puritati: cui pena gravis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Huic nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adūciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄ circū
ferens arbitrum: non solū actuū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
punitatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
in eo habituatus mō p̄dlecto, ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus, ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ ex feruore paratus ⁊ in diuina
speculatiōe erectus. Siquidem ei adheret per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perbor
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu se
lo semp̄ est accēsus. veritatem vbiq̄ zelat. feruet
sapiētie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactanti
am: abhorrēt detractionē: inuidiam nesciūt: supbi
am detestant̄: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ p̄tempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qđ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Hic est
mōs pinguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pascua inueniet. Ingrediēs int̄ in vī p̄cupi
scibili inueniet gaudiū in spūsc̄tō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe vltra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

Foris egreditur et cognitione et pulchritudine crea-
turarum in amorem accendit creatoris. Compa istum
statum ad illum de quo superius fuit dictum. Adam
fuisse constitutus. et vnde quantum iste ab illo distat.
Hic est status perfectionis. hic est motus puritatis
et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui
potest ascendere ascendat: qui potest capere ca-
piat. sed decedat segnes laborem fugientes. Quam-
vis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia
a nemine acquiritur. gratia tamen dormientibus negli-
gentibus et non cooperantibus non datur: ergo mili-
tie spiritus amor est discedite segnes successive tamen
possunt repetere et diutius exercitiis appropinquare.
¶ De tribus gradibus ascendendi con-
tra tertiam impuritatem quibus homo successive disponi-
tur ut deo perfectius possit inherere: Ca. xxvij

Sed quia superius di-
ctum fuit: quia tertia impuritas cor-
dis consistit in quadam inhabilitate
et indoneitate adherendi deo et co-
gnoscedi eum. Unde etiam affectibus iam
purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo
est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quie-
scendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo
altior gradus puritatis et caritatis consistit. Ideo
dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus ut sic fiat plenius purus qui terciã
expurgat impuritatem. An iterum oportet te no
uas ascensiones in corde disponere quibus discas
et assuescas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus disponedis scire de
bes: quod Christus iesus deus et homo dei et hominum me
diator: ipse est via per quam ad diuinitatis noticiã si
mul et amorem debes ascendere secundum Augustinum. vii. con
fessio. Ad hoc enim precipue Christus carnes assumpsit
ut qui deum spiritualiter intelligere non potuimus per
Christum verbum caro factum ascenderemus ad noticiã
am et amorem spiritualem. In Christi ergo vita et morte
constitue tibi triplicem ascensionem per deuota ex
ercitia. Prima ascensio sit ut affectu quodã dul
ci et desiderio cordiali. licet quodãmodo carnali ad
herreas Christo: comiteris Christum iugiter circa Christi vitam
et mortem affectatus et eius presentia et recordatiõem in
tuis exercitijs delectat. In hac prima ascensioe
vel primo affectu potes diuersimode variare tuus
exercitiũ: sicut Christum in vita multi diuersimode af
fectati et variis intentionibus sequebantur. Apo
stoli enim primo sequebantur eum sola eius presentia cor
pali delectati: eius colloquio recreati: eius dulce
dine et affabilitate allecti. Et tu etiã primo hõ modo se
quere Christum esto in eius comitatu. Cogita quod fuerit
eius presentia dulcis. Cogita corporis elegãciam
et speciositatẽ. Nam speciosus forma pre filiis ho

minū: Attēde suaves ei⁹ sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa melliflua
ptulit. Attēde moduz quo interior se habuit: qz
ab intra mit̄ benign⁹ ⁊ suavis. Attēde in eo sen
suz maturū aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā moꝝ dispositionē in exteriori cō
positōe. Hoc mō apli seq̄bant̄. Alii quidā seque
bant̄ vt eoꝝ xp̄s sanaret infirmitates. Sc̄q̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter p̄stratus adora euz
dicēs. Dñe si vis potes me mūdare vel ihesu fili
david misere mei. Quidā seq̄bant̄ eū p̄pter mira
cula ei⁹. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēmōꝝ infirmitatez sanat. Ex his disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia. in om̄i
bus etiā ad effectus sup̄naturales p̄ducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q̄ licet hec
exercitatio in re spirituali satis utilis sit: scilicet
occupare se circa moꝝes ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit iude pilato. herodi vel
p̄hariseis. q̄ christi moꝝes. vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt
Igitur termin' hui' prime ascensionis s'm Ber.
sup cantica. erit tibi: vt sicut apli hoc affectu tra-
cti omnia mundi diuitias ꝛc. reliquerunt: ita ꝛ tu
in isto gradu pseuerabis vt cor tuū illa suauitas
occupet ꝛ totus sibi ab amore vniuerse carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter hō cor suū
in tali exercitio debet extēdere in affectus ꝛ amo-
rem hūanitatis xp̄i vt om̄is affectus suus ꝛ ap-
petitus ad dulcedinē hūanitat' xp̄i transferatur.
Scōs ascensus p vitā ꝛ passionē xp̄i est iam ali-
quātulum altius ascendere et nō solum circa xp̄i
hūanitatem se exercere. s; vt Bern̄ dic. in homie
christo deum inuenire licet: nō deū nudum neq;
nudum hominē: s; ꝛ xp̄m deū pariter ꝛ hominē
com̄bendere: xp̄m q; vt deū pariter ꝛ hominē di-
ligere: diligere ꝛ adorare. Multū quidem fructū
in exercitio cōfert circa vitas ꝛ passionē xp̄i dñi si
quotiens legis vel cogitas xp̄m hoc vel illud fe-
cisse vel sustinuisse: talē tibi cōceptū de xp̄o pote-
ris formare ꝛ tibi lucide deū ꝛ hominē rēp̄sentet
id est vnā psonā significet que simul est de' ꝛ ho-
mo vt quicquid legi vel cogitas xp̄m fecisse siue
in mortuis suscitandis: siue in miraculis facien-
dis: hominē fecisse xp̄m nō dubites: q̄cquid xp̄m
legis sustinuisse. siue in manuū pforatiōe ꝛ pedū
cōclauatiōe: deū credas indubitanter sustinuisse

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et humanitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc credit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius concipit deuotus. tanto in christi vita. passione et miraculis pinguior erit affectus. Si christum hominem cogitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia quia homo mitissimus: benignissimus: nobilissimus suauissimus totus decorus gratiosus et formosus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et facilius conceptus. Nam facilius est nobis humanitatis noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remotissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia verba facta. miracula. gestus magis appareret metuenda: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si utrumque in christo intelligis et concipis. magna tibi nascetur deuotio: amor et fiducia. Et rursum timor et reuerentia. Tertius ascensus est iam per humanitatem christi ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per speculum in enigmate mentalibus oculis intueri et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis puenire. Et hic marie abicitur tertia mentis impuritas per adhesionem dei. Et per huiusmodi mentis intuitum et adhesionem et transformationem incipit quodammodo homo unum spiritus cum deo fieri et extra seipsum transgredi. et ipsam veritatem intueri. et ad unionem et adhesionem habilitari. In august. vii. confessionum. Ita inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
incommutabilem: non habet vulgarem et conspicuam omni
carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
quod occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
aliud: aliud valde ab istis. Qui nouit veritatem no-
uit eam: et qui nouit eam: nouit eternitatem: cari-
tas nouit eam: O eterna veritas et vera caritas et
cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
ac nocte. Ecce hic est vltimus ascensus in hac pe-
grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur.
At etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
ercitandi: etiam huiusmodi et in precedentibus generale modum
meditandi de vita et de passione christi curauimus annotare.
¶ De figuris prophetis et scripturis circa incar-
nationem christi: La. xxviii.

Arca opus nostre re-
demptiois versatur materia totius diuine
scripture. et omnia in scriptura ad ipsum re-
feruntur. Ipsum futurum testamentum veteris
prouinciat: ipsum factum et impletum. nouum clarius de-
monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis, apparitiōibus p̄ reges pp̄bas sa-
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt ⁊ ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ exigit gratitudinem.
Logita tuā in gratitudinē ⁊ in affectōez respectu
desideriū ātiquozū. Dertracta ātiquozū desideriū
Mirare tuā et m̄ltozū circa hoc op⁹ tepiditatē.
¶ De annūciatiōe dñica. Ca. xxix

Cum p̄missis figurat
implēdi venissz impleitudo t̄pis ⁊
t̄pō desideriū p̄m̄ iplere placuisset
missus ē angelus Gabriel q̄ vrgini
nūciaret dñm incarnādū. Sic erul-
ta iā patz desideria ⁊ p̄cedētia ora-
cula ipleri. Attēde angli reuerētiā ad mariā. Mi-
rare dei hūiliatōez. Cōsidera vrginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz v̄tutes. Nota
eiusdē iaz leticiā exultatōez ⁊ iocundā deuotōez
Nec obliuiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.
**¶ Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. Ca. xxx**

Ehinc dei filius cui⁹
magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄-
uus infantul⁹. Logita qđ de⁹ puul⁹
vagit ⁊ lachrimat⁹ ē in p̄sep̄io. attē-
de b̄ paupertatē. Nota hūilitatē āges

lorū mirare cōcursum. Pastorū intuerē creubi-
as. Angelorū ⁊ pastorū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapiētiā. ⁊ reuerētē osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpates-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrimat̄ exterius: interius
homī cōpatiebāt̄. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me exēplū teipm̄ circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorū deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicquid habes. i. aīam tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magorū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stelle: magorū ⁊ iudeorū phibentiū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe pauperū redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloq̄m ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientias
⁊ discē pati. Sequē p̄grinatē: attēde colloquen-

tes: in omnibus disce paupertatē et hūilitatē. Ad duo
decimo autē anno vsq; ad tricesimū ip̄erex glorie in
pp̄fo absconditus latitabat: nō docebat nec mira
bilis faciebat: s; dum tam diu tacuit tacēdo mari
me docuit et nihil faciendo maximū quid egit: do
cens tenō cito ad docendū surgere nisi sedendo
prius et hūiliando. Tricesimo 80 anno a Jobā
ne baptizatur. Cogita iohānis reuerētiam: qua
liter ad xp̄i tactū tremuit. Cogita xp̄i hūilitatem
qui se Jobāni subiecit et oēs iusticiā. i. p̄fectā obe
dentiā impleuit. Nota q̄liter h̄ se tota trinitas p̄fo
narū oñdit: qualiter pater xp̄m ad p̄dicādū misit
dicētes. Ip̄m audite et c. ¶ De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctib; in heremo ieiunās
postea temptat a sathana. Cogita xp̄i in heremo
cōuersationē: quid tibi fecit: de deuota eius orati
one et contēplatione. Nota ibi eius humilitates
quia fuit cū bestiis s̄m marcus. Cogita mirandā
xp̄i patientiaz a demone portat et sustinet. Logi
ta q̄ sapienter sathane resistit et tibi exemplū con
tulit resistendi. Mirare eius dignitatē: quia ange
li ministrabant ei. ¶ Erunt quosdam abiectos eli
gens piscatores cū eisdē predicatiōis gladio ce
pit totū mūdum debellare. Nota eius cōmunem
vitā cum apl̄is. Nota eius dulcē cōuersationem
Cōsidera secretū eorū colloquiū in domo et i via
Vide quō ip̄e inter eos est sicut qui ministrat. cum

eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuilegiū rē. **E**t tunc deinceps visus est sup terrā et cum homībus cōuersatus. Siquidē inter hoīes ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa miracula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū surdis auditum restituit demones fugauit: leprosofos mandauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracula fecit q̄ vix scribi possunt. **O**ratibus peccata indulgit. **U**biq; predicabat. **P**arabolas mysticas pponebat: in quaz vna pastorē se dixit ad ouem pditam reducendā aduenisse. **N**ota hic ⁊ attēde quō frequēter sequebat̄ xp̄m multitudo marina: nōnunq; quatuor milia vlt̄ q̄noq; milia etias vsq; ad heremū. **S**equere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt verba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄lorū inspicias ⁊ colloquia ⁊ miracula videas. **N**olens autē hostiam offerre ppter quā venerat vt se agnū veruz paschalem oīderet. q̄nta die añ pascha allatus a discipulis a sellum celi terreq; dñs ascendit: magnos triumphos ⁊ laudum preconis pueris hebreorum clamātibus osanna in excelsis hierusalem sanctam ingreditur. **N**ota a sinationis regis christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est ornatus qualem habuit regiam familiam. **L**erne Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ videret lachrimantem ⁊ desilentem magis autem animam peccatricem.

ta reuerētia debes accedere. Attende quod nihil tan-
tum deū offendit quātuſ temeritas p̄ſumptuoſa
et irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu quā-
es. Certe homo tepidus negligēs vitioſus. Re-
duc ad memoriā qualis ſis ex tribus examiatiōi-
bus p̄miſſis. Cogita deinde quod quāuis mille annis
te preparaueris nullatenus ſufficeres ad condi-
gnam ſacramēti huius ſumptionem: etiā ſi oīum ſan-
ctorū meritis gauderes et angelorū et hoīum puri-
tate floreres. Quō igitur audes accedere ſine timo-
re ſine reuerētia qui vix ad modicū tēps te in cor-
de diſponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē-
tis manus mecū eſt in mēſa. ſi videlicet ſm Ber.
ſuſceptū chriſtum tradis vitijs ſuperbie: inuidie
et ſic de ſingulis. Time indignè ſuſcipere ne iu-
diciū tibi manduces et bibas. Non tamen ſit
hic timor tantus vt deſideriū penitus excludat
et deuotionem tollat. ¶ Nam panis iſte ſm Au-
guſtinus: querit eſuriam hominis interioris. Nū-
neceſſe eſt te etiam habere deſideriū et amorem
Multis autem modis poteris deſideriū tuū
Inflamare erga huius reuerendi ſacramenti.
ſumptionem Non nunquā debet affectus tuum in-
flamare amor vniōis chriſti: vt chriſtum ad te
ſepius venientem mentis affectu et intimo poſ-
ſis cordis deſiderio amplectari. Nonnunquā vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desi-
derium: vt cum te vides cōcupiscentiis ⁊ passio-
nibus plenū ⁊ teipm in te deficientē ⁊ p̄ficere nō
valentē tanq̄ medicū p̄ssimū ad te introducas
dñm iesum. cui⁹ nomē dicit̄ iesus. i. saluator. Nō
nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ꝑ scia delicto-
rum. Cum em̄ sentis te grauib⁹ peccatis deus
offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in re-
missionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad
ipsius inflammaris susceptiones. Itē debet trahere
affectum tuū amor ⁊ ꝑ passio p̄rimoz vt scz ꝑ
hāc hostiā possis succurere vivis ⁊ defunctis ꝛc.
ꝑro maiori aut̄ d̄siderio tuo inflammando ⁊ exer-
citādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō
ip̄e infirmitates oim̄ desiderātū: adorātū ⁊ in se
credentū tulit: ⁊ infirmitates oim̄ ipse portauit
Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et
cū fiducia. tāgens eius simbriā est sanata. ꝑ
catrix pedes ei⁹ osculās est mūdata. Chananea
dum importune sequitur exaudita est. Leprosi ac-
cedentes curati sunt. Demoniaci: palitici: ⁊ cun-
cta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes
consequūtur. Nam x̄tus de illo crebat ⁊ sanabat
oēs: ꝑ publicani ⁊ pctōres accedentes veniam ꝑ
merētur. nec eoz cōuuiū desperit. Igit̄ cum fece-
ris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio
pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei pie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dis-
sposueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nice diligentius exercere. Inter p̄dictos aut̄ duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardentē desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramenti dignita-
tem et p̄p̄riam vilitatem piculumq̄z indigne sumē-
tium magis se retrahunt et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq̄z effe-
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerentiā dimittere laudabi-
le est p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq̄ p̄scie relinquendum est: quod faciendū
videtur. Unū t̄m omnibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq̄z affectum
medij fluctuemus. aliquñ plus de vno habentes
aliquñ plus d̄ alio. Aut em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus t̄m amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq̄z timendum.

¶ De passione dominica et de tribus

in quibus homo debet se exercere circa passionē
christi.

Ca. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritat] vis

ascēdere: nihil tibi utilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde em̄ tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene p̄pter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnunq̄ ecōtra spes ⁊ deuo
tio ⁊ unguēta p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deiciat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. p̄pter amaritudinē passionis acerrime. debes
aūt p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuact̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ fit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad l̄ram seu p̄m sensus

Aborū specularō. Secūdo debes ad xp̄i passiones
tāq̄ mirrhā ire ⁊ inde aliq̄ ad tuā utilitatē trabe
re: siue medicinā p̄tra vulnera passionum siue ex
empla virtutū. Tercio d̄bes ad ip̄s ire ⁊ ex illa mir
rha p̄ma mētē tuā ad deuotionē pun gere ⁊ amorē
inflamare ⁊ teip̄m p̄mptū efficere ad oīm tollerā
tiā tribulationū. Et aut̄ xp̄i passionē ad l̄ram de
uote relegere valeas: ⁊ circūspecte dirigere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiōis d̄nice simpliciter
ad l̄ram. i. simplicit̄ factā ⁊ gesta ⁊ penalitates xp̄i
in passiōe p̄siderare: marie iducit p̄passionē ⁊ de
uotōes ad xp̄m ex p̄passiōe. Et at̄ meli⁹ p̄passio
nē ⁊ deuotionē ex h̄mōi meditatōe elicias: debes
summope h̄ qd̄ p̄us dictū ē attēdere vt semp̄ xp̄s
quo lucidi⁹ poter̄ vnā p̄sonā p̄cipias quē deus
⁊ hoīem ēet fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic ⁊ sic r̄ndisse vl̄ tacuisse
cogita sp̄ ⁊ in p̄ceptu sic forma vt nomē iesu tibi
deū ⁊ hoīem rep̄ntet ⁊ sic xp̄m deuoti⁹ ⁊ maiori re
uerētia aspice mltosq̄ ampli⁹ p̄patier̄. Si ei h̄ūa
no affectu bruto aiālī cōpateris. Intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem pīssimum: dulcissimum: mitissimum: no
bilissimū: amantissimū: gratiosum ⁊ decorū in cō
ceptu assumeres: verū insup vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendum: adoradum creatorē ⁊
iudicem tuum mentis tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpatiar' z penalitates ei'
medullitus aīaz tuā gladio doloris trāsuerberēt
debes xpm in quavis pena pstitutum nō solū re-
spicere quali exterius summo dolore afflictus. sz
etiā summope eū diligentissime interius cernere
omī dolore repletum z absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq̄ penalitatem vel aliq̄ opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum z sustinuis-
se sicut si alius aliquis homo p eandem penā su-
stinuisset. sz indicibiliter aliter z ampli' ultra oēs
hoīem. Cui' causas debes in corde diligēter col-
ligere: qm̄ sunt multuz ad compassionē motiue z
inductiue. Igitur notum est tantum precise vnū
quēq; aliqua pena sensibili torq̄ri z affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq̄ sibi incō-
uenientem sentit. Sed z itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus z citius penā sentire z
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
rint viuatiores. Christus aut natura viuacissim'
z cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis alius
hoīem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Logita ergo si tibi vel alteri tenero hoī-
mini intolerabilis esset pena: caput spinis pfora-
ri. totum corpus acerrime flagellari zc. quātoma-
gis iesu xpo homini z deo fuit illa pena grauissi-

ma in natura sua nobili et delicata. Secundo Christus passus
debatur tamen quantum voluit. Nam secundum evangelista
Iesus turbavit seipsum non passio. sed ipse seipsum
Ite oblatum est quia voluit. Sed quia Christus passio
nem suam assumpsit pro satisfactione originalis crimi
nis quod tamen fuit: ut totum genus humanum iusticia origi
nali spoliaret et ipsam naturam inficeret eterna beati
tudine spoliaret. Et ite assumpsit passionem et mor
tem ut ipse esset hostia sufficiens pro omnibus hominibus
et quia dei perfecta sunt opera. videtur omnino quod Christus
assumpsit mortem amarissimam. Unde Hieremi. O
vos omnes qui transitis per viam: videte si est dolor
similis sicut dolor meus: ac si diceret nequaquam im
mo dicunt doctores quod dolor eius passio fuit a deo
acerbissimus et afflictivus quod excederet dolores
omnium hominum quos ab initio seculi passi sunt vel pas
suri. Preterea tertio non modicum auget Christi dolorem
quod hanc passionem a tali populo sustinuit. cui tot bene
ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
meus quia ego deus tuus: quid pro te facere potui
et non feci: tu vero quid mihi pro? rependere posses
quod quod acerrimam mortem inflixisti. Unde propterea com
patiens huic populo orabat. Si possibile est tran
seat a me calix iste. id est ab hoc populo infligendus: ut
quidam sancti voluerunt. Sed et passio Christi fuit in om
nibus membris: in omni sensu. Manus gratiose perforate
Caput spinatum: totum corpus flagellatum et

sicut potes p singula currens studiosius pscruta-
ri. Itē eius passio fuit opprobriosisima derisio-
ne: pfusione: scādolo: sputatione: capitis velatio-
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi-
ma inuidia phariseorū. Itē vt melius amaritu-
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p regula vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictā adde tu in corde valde vl̄ marie vl̄
seuerissime ⁊c. vt vbi gratia. Percussit eū suus
pontificis: cogita tu valde grauer sicut dubiū
nō est: quōuis certum gradum pcussionis vel affli-
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collata causas afflictionū ⁊ dolorū inter-
norū christi que forsitan sensibilem penā precel-
lebant. Nec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo christi p hūano genere saluando.
Pro quo tū ad maiorē ptem passionē suā vide-
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p omnibus esset
sufficiens ⁊ supabundās: nō aut̄ efficiens ppter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta omnibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena christi ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo-
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci-
tate ⁊ ingratitude. pro qua ⁊ flevit super hieru-
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu ⁊c. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti-

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum, sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum, ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus, ⁊ nō moueris affe-
ctiuosa compassione. De secundo autem quomodo
tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ utilitatem, ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere,
vt in oībus gestis x̄bis ⁊ r̄sionibus xp̄i q̄ in h̄i-
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p̄ lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passio oīm virtutum copiam: et
cōtra om̄ia vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
side. Cogita p̄mo moduz stationis, quō xp̄us se
habuit exteri⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de r̄sione eius ⁊ de modo proferē-
di v̄ba, q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō, quō se habuit interius in his om̄ibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatentia humilem ⁊ mitem corde. Sic co-

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re⁹ est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissen⁹ eū tibi ⁊ sic de singu
lis. Cogita de mō quō se interius habuerūt ⁊ in
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup euz dentibus
suis ⁊ mouebant⁹ contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex
teriorib⁹ quia dolozose nō tñ inordinate ⁊ incon
posite maxime dei genitrix q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p aliquaz deordinationem. Cogita mo
dum quō se interi⁹ habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue
ris inuenies in t̄po oīm virtutū summā ⁊ cōpatie
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe et adipe inungere ⁊ ad ca
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: t̄ate amaritudinis
Itaq; vt supra dictū est attrahere tibi hoc benefi
ciū quasi p te passus sit solū xp̄s. Et inde grati
tudo orit⁹ tibi. Nam passus est p̄ptet tuā illumina
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē
Propter tuā illuminationē: vt seōreris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret⁹ in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse. atque
trabe tibi quasi propter te solus facta et cogita semper
quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter peccatum
originale eras perpetue damnatus. Cogita ergo
quod grave est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi nascitur
timor et horror peccandi et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tantus
voluit pati ut tu dignus posses haberi iustificatione
dei. Propter tuam glorificationem et inde
marime tibi eriget amor quod ille qui te non indignus
nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc montem mirabilem
i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere. sed necesse est
ut successive per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo per faciliorem tuo exercitio
passiones christi sub brevibus particulis hic ex evangelio
collectis anneximus per lucro meditationem
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breviter tacta et particulis
divisa.

Prima particula. Ca. xxxiii

Hitur celebrata illa so-

i lenni et regali cena. christus deus et homo surrexit atque cum discipulis cepit ad mortem

f. in

inimicis obviam p̄perare. Verū eundo dulci col
loquio discipulos de sua passione instruit ⁊ pre
muniuit dicēs q̄ p̄cussio pastore disp̄gēde essent
oues gregi: petrū p̄muniuit ⁊ q̄ eū negaturus es
set p̄dixit. Hec ad israēlem sensus ⁊ deuotā medita
tionē trahēs: añ om̄ia cū reuerētia ⁊ pia dulcedi
ne recole p̄sonam xp̄i deus simul ⁊ hoīem ⁊ ita q̄
dicat ⁊ loquitur diligenter eū reuerētia ⁊ admirati
one ⁊ pietate ausculta. Deinde ad tuā vtilitatē ⁊
morū informationē diligētē cōsidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne se habuit: q̄ dulci collo
quio admonuit. Considera etiam q̄ fuit ab intra
dolorosus ⁊ de morte immiēte p̄tristat⁹ ⁊c. Dein
de cogitat tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē ⁊ p̄ te imolari ⁊ cōpungere ad deuo
tionē ⁊ lacrimas. Et hec ⁊ his similia p̄tracta
vbicūq; tibi cōuenit p̄m̄ tria p̄us dictā ne sit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs discipulis
⁊ assumptis dūtarat tribus p̄ncipalioribus ad
ip̄sos colloquēdo ait. Tristis est aīa mea vsq; ad
mortē. Sed ⁊ illis relictis solus iuit in montem
orare vbi post tertiaz orationē tantus ei ⁊ tā im
mensus factus est horror ⁊ timor vt p̄ magnitu
dine horroris sanguinē sudaret in terram defluē
tem. qđ de nullo vnq; hoīe quātūlibet afflictio le
gitur. Et ecce angelus dñi suum cōfortat. Pro
cedens aut̄ promptissime licet mirabiliter penas

dum habitū fm effigiem imitatiois christi scilicet
benignitatē: seueritatis hūilitatis et p̄spicuitatē.
¶ Particula quinta. **Ca. xxxvij.**

Ossa latronū ⁊ cūra
cōfringūtur xp̄i aut os nō p̄minui
tur vt p̄phetia integra seruetur. La
tus eius vnus militus aperuit. vñ
sanguis ⁊ aqua exiuit ⁊ sacramen
ta ecclie cōsecrauit. Velus templi scinditur. Ses
pultura mortuorū aperiuñt: vt inde in die resur
rectiois cū xp̄o resurgerēt. Hic cōsidera q̄nta p̄ te
passus ē xp̄s ⁊ ex om̄ibus p̄dicti mōtem mirrhe
ascēdere. i. totā passionē xp̄i ⁊ amaritudinē ⁊ acer
bitatem reuolue. Passus est em̄ xp̄s iniuriā: con
uitia: ludibria: supplicia. Sic ⁊ tu xp̄i passionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam
Iniurijs conuicijs: ludibrijs ⁊ supplicijs.

¶ Qualiter deuotus in suis ascēsiōi
b⁹ passionē xp̄i d̄bet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat
per spem proficiat: per caritatem deo inhercat et
intellectus illuminetur. **Ca. xxxviij**

Sed vero vis scire quō
passio xp̄i ḡnerat dolores ⁊ ita p̄fit
cit ī p̄ma ascēsiōe: quō timorē cūctit
⁊ ita iuuat ī p̄mo gradu sede ascēsi
ōis. si vis scire quō sp̄e eleuat ⁊ caritatē augz in

tellectum illustrat & affectum informat. debes diligenter in xp̄i passione & morte inuestigare & inquirere septē veritatis illuminatōes / quarū cognitio añ xp̄i passiones admodum erat occulta s; in passione: velū est scissum & veritas reſerata: vt de his dici possit illd̄ Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorē / si vis erigere ad spem respice p̄mū signaculum in ch̄risti passiōe reſeratū. Est aut̄ signaculū hoc Deus admirabilis de quo in passiōe ostensus est q̄ ipse sit summa sapientia / qui tā prudenter diabolus decipit. nō aut̄ p̄ infinitā potentiā suā violenter oppressit. Sec̄do ostensus est in passione q̄ ipse sit summa iusticia in quātum quesivit redemptionis preciū. Tercio ostensum est q̄ ipse sit summa miā / in eo q̄ ipse p̄ nobis tradidit filiū suū vnigenitū. Si ergo vis te exercere ad timorē: q̄d magis timendus q̄ q̄ de⁹ est summa iusticia qui elegit subire mortem potius q̄ iusticia sua relinqueret pct̄m originale inultum. Si iterum in xp̄i passione vis te exercere ad timorē: spem & caritatē diligēter lege aptum signaculum s̄m q̄ est spiritus intelligibilis qui manifestatus ē p̄ xp̄i passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quātus ad angelos qui dñm suū permiserunt crucifigi. Sec̄do manifestatum est q̄ sit crimie dignitatis: & hoc quātū ad hoies p̄ quibus xp̄s fuit crucifig⁹

Tertio manifestatum est q̄ sit marie crudelitatis
et hoc quātum ad demones qui eū crucifixerunt
Si igit̄ vis timorē incutere. cogita q̄ aduersarij
tui tam sunt crudeles. q̄ nec xp̄o dño peccerunt
sed temptauerūt ⁊ crucifigi fecerunt. Atq̄ non
pcent tibi: hic temptando ⁊ in futuro si pmerue-
ris puniendo. Si vis spem erigere: cogita q̄ illi
spūs angelici tāte sint benignitat̄. q̄ libenter ora-
tiones tuas ad celum deferent ⁊ p te dño suppli-
cabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita q̄
xp̄s tāti te reputauit: tm̄q̄ amauit: vt pro te redi-
mendo voluit crucifigi. Si incipias ascendere a
cōcupiscentiis ⁊ delectat te p̄ns seclm̄ neq̄ lege
aptum signaculum tertiū qd̄ est mūdus iste sensi-
bilis. Nam ipse in morte xp̄i pbatur esse locus te-
nebrarū. in quo regnat cecitas: qz lucez verā nō co-
gnouit. In quo regnat sterilitas: quia christū in-
fructuosum reputauit. Impietas. quia innocen-
tem christum cōdempnauit. Et ita hm̄i specula-
tiōe mens tua auellitur ab amore mūdi. Si vero
vis plenius cor tuū forsitan infirum oblecramē-
tis mūdi abstrahere: exerce te in passione christi:
lege aptum signaculum quartū quod ē infernus
qui manifestatus est esse p̄ christi mortē plenus
om̄i egestate vilitate ⁊ paupertate. Om̄ si hec xp̄s
passus ē p̄pter pcti delectionē multomagis dam-
nati hec patienter p̄pter iustam operū retributio

nē. Itē si vis spunctionē ex timore conficere de
pctis tuis vt p eā a concupiscētis libereris: lege si
gnaculū qntū in passiōe reseratū. i. reatū culpabī
lē: qui ex hoc mirabiliter pbatur d̄ eo detestabilis
q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno p̄cio: tam
grāde piaclo: tā difficili medicamēto. Itē si vis
cor tuū ab amore mūdi aliquātulus sepatum sur
sum p spem erigere. lege signaculus sextū aptū. i.
paradisus desiderabile: qui ex passione aperit̄. ⁊
mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gl̄ie leticie ⁊ opulētie: in
eo q̄ xp̄s p̄t ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup
⁊ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
⁊ ad exercicia virtutū. lege aptū signaculū septimū
qd̄ ē virtus laudabilis: ⁊ iuenies ī morte xp̄i q̄ sit vir
t⁹ p̄ctiosa speciosa ⁊ fructuosa. p̄ctiosa: qz xp̄s añ
voluit pdere vitā tpalē q̄ cōtrariari. virtuti. specio
sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ p
fectus actus virtutis infernum spoliavit. celum
aperuit. perditum restauravit.

De resurrectione dñica. Ca. xxxix

Tercia aut die xp̄s victor

t mortis resurrexit ⁊ nos resurrecturos
monstravit. Si igit̄ christo passo fui
sti ⁊ pass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogi
ta dnote qliter aīa xp̄i ad infernū descēdit: qd̄ ibi
egit ⁊ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ⁊ tristitia demoioꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloz circa sepulchrū quoz nūc referē vn? so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo ⁊ hi diuersimode: p qd oñdiē mlti
tudo angeloz circa sepulchrū ⁊ varia visitatio
mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderīū magdale
na ⁊ alias feminas frēq̄nter cogebat currere ⁊ se
pulchrū dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
ritionib?. Cogita de dulcib? ei? colloquijs cū di
scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
re nisi vt tu debeas d vitijs trāsmigrare. An pas
cha dicit trāst? Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
ne ⁊ mutatōe corpm n̄roz. i. in regno celoz xp̄m
videbim? post ḡnalem resurrectionē.

De gloriofa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Dies resurrectōis ascēdens xp̄s in al
tū captiuā duxit captiuitatem san
ctoz patrū. Meditare de gloriofa
pcessiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā sc̄i
sc̄q̄bant angeli venientes obuiabāt. ⁊ tūc inter se
q̄stiones illas formabāt. de q̄bus **Esaias**. Quis
iste qui ascē. ⁊c. Cogita de tristitia ap̄loz ⁊ gau
dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ ap̄los cō
solantibus. Disce ⁊ tu ascendere ad xp̄m sed per
ascensiones p̄us dictas vt relinquas hic vitium

quia nullum vltium ascendit cum saluatore vt dicit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Einde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū sanctū. Vide quō deinceps fuerunt apli cōfortati ⁊ in caritate fundati. Meditare cur spūs sanctus in igne: cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque siml ⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprietates talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊ dona sancti spiritus ⁊ multa similia circa spiritus sancti missionem.

Q perfectē in hac vita nullum de p̄missis trib⁹ gradib⁹ possim⁹ p̄sumare. Ca. xlii

Stis tribus gradib⁹

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascēdimus. In primo siquidem deum querimus: s; nō inueniemus p̄feruidam videlicet caritatem. In scdo circumeuntē plateas celestis hierl̄m ⁊ in tabernaculo eius offerētes hostiam vociferatiōis magni desiderij: inueniunt nos vigiles qui custodiunt ciuitatem: sancti angeli. scz quos per spem ⁊ desiderium contēplamur. S; nec ē ibi quiescē

sup hoc quantum ad p̄ns sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in p̄posito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trahēs affectus
Talis aut̄ delectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad p̄positū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄uis nōnunq̄ vehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hoī aliq̄d delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad ꝑsequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipiētes h̄nt deuotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei. q̄d de
sup frequēter infunditur: imo v̄o hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus cri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leuiter s̄m appetitū
mobiles ⁊ s̄m desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupiētes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe vehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes v̄ni audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Quia cum tale postea audi-
unt victum vel occisum misericordia commouetur, et nonnumquam va-
nissime lacrimatur. Et multi sic de facili concipiunt
interdum momentaneum et subitaneum ad aliquod bonum
affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel
luxuriam redeunt. Quia multi homines decepti sunt quorundam
talem affectum quasi magnas deuotiones multiformiter ex-
tollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa glo-
riosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis
vel dei deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse
utile et arripendum quantum inordinatas affectiones
et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extingui-
mus ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus
respuendus est: sed tenendus et in adiutorium carita-
tis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est as-
sumendus sed meritum caritatis et dei deuotionis in eo non
est collocandum vel ponendus. Quia Hugo in libro de
amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus
dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam hu-
mane voluntatis qualitates. Multi autem hic decepti
putant meritum et perfectionem in hac dilectione vel
inclinacione affectuosa requirentes. Sed ut ex di-
cta origine et causa considerare poteris affectuosa
dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem
christi vel quecumque huiusmodi interdum plus
afficit minus diligentem et minus perfectiorem.
Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit. & quātum sibi in illo statu dilige-
re videtur. sed quātū in virtutibus in humi-
litate videlicet & patientia alijsq; virtutibus & ca-
ritate fuerit fundatus. & in seruandis mandatis
fidelis habetur. Talis autē dulcis affectus in deus
etiam interdum carnalis est. & fallax & humanita-
tis potius q̄ gratie: cordis q̄ spiritus: sensualita-
tis q̄ rationis: ita vt magis ascendat ad min⁹
bonū: & minus ad malus: & ad id quod sapit am-
plius. q̄ ad id quod expedit. Est autē alia deuotio
cum iam verbi gratia. post longa certamina. post
multa exercitia diuina cooperante gratia: iam ip̄a vitia
imperio rōnis subegit: indutus quōdamō natu-
rali affectu boni & dulciter in eis delectās & requie-
scēs. Hec nō est trāsitoria: sed quōdamō medullē
tus aīe infusa. & p̄ habitus virtutum in aīa radi-
cata: semp̄ p̄mpta ad dei beneplacita ad imple-
nda: siue ad quilibet agenda: siue sufferēda si hoc fit
cū dulci affectōe & delectatōe. Ip̄a est vera deuo-
tio & volūtat] p̄tinua & p̄manēs qualitas: penes
quā amor debet estimari. Quātū vitia extinguis
quātū in virtutibus proficis: tū in hac deuotōe
crescis nisi a dō tibi dispēsatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui vo-
lunt legitime contra vitia preliari: videlicet stre-
nuitate: seueritate: & benignitate.

Ca. I

h ij

Lacq̄ noli teip̄m de-

cipere: noli putare q̄ poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.

Q̄ aut̄ nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ip̄a vitia in te castra

metata sunt contra te incōcupiscibili & irascibili
& sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari p̄tra oīa
h̄mōi genera vitiorū. Oportet aut̄ q̄ sit armata a
dextris & a sinistris. Sint igit̄ hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas s̄m Bonauēturā q̄daz vigor animi excu-
tiens omnē negligentiam. & disponēs aīam ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter. cōfidenter & elegant̄
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā & h̄abilitās aīam ac feruētē red-
dens eaz ad amorē asperitat̄: paupertatis & vilita-
tis. Benignitas aut̄ est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. & h̄abilitās aīam ad beniuo-
lentiā: tollerātiā & internā leticiā. Hec tria sint
tibi arma. vt scz sis strenu⁹ abijciēdo negligētias
& ad opus etiā durum & arduū strenu⁹ ad incipis-
endū. Deinde seuerus. vt cum iam pugnā p̄tra
vitia arripueris & eoz fortitudinē in te p̄ experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter p̄seq̄

re: seuerissime concupiscentias insequere, vsq; ad
intermissionē. vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe dēceris
noli cadere in omni animi p̄turbationē. in malā trī
sticiā: in deiectionē: in desperationē. Nec tria ar
ma si habueris nō sit tibi cura q̄ p̄uis sit nume
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Ecce em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtarat plurimos occidētem. Iu
dam machabeum. Jonathan ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; p̄les milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucis mltos occidentes.
¶ Q̄ in spiritualibus exercitijs pro
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du
ctorem virum spiritualem. Ca. li

Sed q̄ vt audisti cir
ca p̄missas ascēsiōes sunt viē m̄re:
⁊ inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi
culter agnoscitur. noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede
re qui ⁊ viā nouerit ⁊ astutias hostium nō igno
ret. Solet deus hominē p̄ hoīes frequēter instru
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras vias admo
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur
ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur
Sic em̄ totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysē ducto-
rem: induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio po-
pulus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat
Sic loth de sodomis nō p̄r seipm̄. s; p̄ ductorē
s; angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum mōtis ascē-
dere. Sic xp̄s Cornelium p̄ se nō instruxit: s; ad pe-
trum instruendum destinauit. Sic Paulū direx-
it ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ eu-
nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus
intelligere: nisi aliq̄s me docuerit: ⁊ in nūmera ta-
lia reus in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in coz-
dedisponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige ho-
minē sp̄ūalem: cui⁹ eruditōe cui⁹ monitiōe ⁊ era-
minatiōe om̄ia tua exercitia pficere studeas ⁊ ad
implere. Hec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum
patrum sententia antiquitus approbata.

Quod pugnās p̄tra octo vitia capita-
lia q̄damō pugnat ⁊ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Si si arma arripui-
sti. si ductorē qui te p̄cedat cōsulen-
do ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt
preliuz aggrediaris. Itaq; pugnā-
dum tibi est p̄tra oēs inordinatas
affectiones que maxime surgunt ex viriuz anime

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia
originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime
sunt plurime ab ascensu te retrabentes. verū vna
est regina ⁊ septez duces: vnde omēs alie vitiose
passiones oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis ea-
rum, cōtrarijs virtutibus introductis: omīa inoz-
dinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen con-
tra illa octo quodāmō vires restituūtur: dū earū
noxie motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē
hec octo vitia que interdus dicuntur principalia
quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo-
ꝝ deratione eoꝝ sit vt alia vitia ex ipis oriantur
Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ipis pro-
cedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicū-
tur mortalia in quāiū morte culpe occidūt ⁊ a
vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō
tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere
suo. Sūt autē hec octa supbia: vana glia: accidia:
inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

De modo pugnandi contra vitia
⁊ ꝯ homo non debet contra omīa simul, sed con-
tra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra
oīa ista simul pugnare sicut nec po-
tes pmissas ascēsoes siml ascēdere
nō in vno āno ait dñs, eijciā eos a

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝑtra bec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandī prius traditā Inqras
qualia vitia in te lateāt vꝫ pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
catiora. Quo facto ꝑtra vnū vitium plium arri-
pies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe. expur-
gatōē illius totis viribus insiste: oēs laborē ⁊ sol-
licitudinem ꝑncipaliter rectorque ad illud expur-
gādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝛa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extin-
ctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnus illud pugnandum est. vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis. vt generalem tñ ꝑtra omīa vitia habes
solicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnus magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter omīa vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mixtiōe quattuor humoꝝ sanguinis: videlicet co-
lere fleugmatꝫ ⁊ melancolie diuerse causantꝫ com-
plexiones naturales. Ita in diuersis hoībus fm

interiorem hominem ex diuersa commixtione affectuum et
ex corruptione visuum per fomitem secundum naturalia sunt
diuersae dispositiones morales siue inclinationes ad
mores et varie dispositiones vitiose. vel etiam virtuo
se. Hinc est quod unus magis inclinatur ad luxurias. al
ter magis ad iracundiam. Et frequenter homo habet
vnam quadam inclinationem: quasi vnam massam quada
dam. vnde cetera vitia quasi oriuntur vel maior pars: quae
forsitan non absurde dici possit moralis completio.
Siquidem vnus est tristis: alter proplerus: tertius
implerus: quartus scrupulosus: quintus querulosus:
sextus in suis exercitiis afflictus: septimus occu
patus. Et haec omnia ut videtur ex quadam interiori
indispositione vel anime: vel organorum. pueniunt et sunt
melancolicis non dissimiles suo modo. Alius autem est
letus. vagus hilaris et dissolutus etc. Debet autem
vnusquisque status suum interiorem modum prius ha
bito diligenter inquirere: et secundum hoc ascensiones vir
tutum in corde disponere et vitiorum remedia in suo
exercitio ordinare et super illam suam inclinationem vel
tiosam habere suspectam: et omnibus modis iur
ta rationis imperium refrenare. Quis autem illud vnum
vitium de quo superius fuit dictum: adeo per deuo
tum exercitium et virile prolium debilitaueris ut ra
tioni obediens contradicere non presumat: sed si quando se
erexerit. statim rationis imperio sine prolio refrenetur
tunc aliud vitium simili diligentia debes inquirere

quod te plus infestat: & contra illud nō consimili
preliari. Noli tamē putare quod aliquod vitium
adeo in te radicitus possis euellere: vt nō sit op^o
amō saltem generali sollicitudine & horrore cōtra
ipm debellare. Item vt ait Hier. Vitia semel pu
tata repullulant & effugata redeunt & reaccendū
tur extincta & sopita denno excitantur.

¶ Q^o fm diuersitatem nature vitio
rū diuersimode sit contra ea decertandū & in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. Ca. liiij

Adhuc autē de modo
preliandi contra vitia scire expedit
q̄ contra p̄dicta octo vitia & ab eis
pcedentia nō sit eodem mō p̄liandū
sed sicut diuersa est natura vitiorū
ita & varia sunt cōtra ea prelia arripienda. Siquē
dē carnalia vitia meli^o vlncl fugiēdo oēm occasi
onē & materiā tibi de ipis subtrahēdo. Spūalia
no meli^o expugnas occasiōes q̄bus ipa irritant
& cōtraria fiāt habēdo & fortiter resistēdo. Scdo
cōsidera adhuc aliā diuersitatē & variā naturā vi
tiorū. Sūt etem̄ q̄dam vitia q̄ semp ex alijs oriū
tur & sine alio vitio p se nō veniūt quale vitium est
Inuidia. & tūc nō taz p̄tra illud vitium q̄ p̄tra ipm
vñ habz originē d̄bes p̄liare. Tertio aduerte aliā
vitiorū diuersitatē & naturā tēptationū. Nā sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: ⁊ suo im-
 petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
 iracundia. ⁊ his debes resistere cū labore ⁊ dolo-
 re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
 ducendo fallūt ⁊ talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
 titum. sicut temptatio de excessu vigiliarū: ieiunio-
 rū ⁊ h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
 scretione. Un̄ s̄m Bern̄. nouisse in hac pte est vic-
 cisse ⁊ credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
 vitia que p̄ter suo impetu impellūt ⁊ bonitatis
 apparitiōe: sicut est (verbi gratia) affectus inor-
 dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
 li animarū. impellit appetitu laudis ⁊ impetu re-
 putatiōis. Et hec est periculissima temptatio.
 Un̄ hic p̄mo opus est scire ⁊ credere esse tēpta-
 tiōe: nec tñ scire vel sciuisse ē vicisse: s̄ ⁊ op̄ est
 eius impetum laboribus ⁊ exercitijs refrenare.

¶ Tres sunt ascensus p̄tra vnū qd̄
 q̄ vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā v̄tutē. ca. lv

His igitur ad cautelā
 tuam de vitiorum certamine in ge-
 nerali premissis. nunc ad vitiorū
 singulorū certamina singularia de-
 scendamus. Prius tñ scire debes
 q̄ contra quodlibet vitii qd̄ arripis debellādus
 ascēsiōes in corde d̄bes disponere ⁊ quosdā p̄fe-

étuum gradus. vt scias quātum ad virtutē ip̄am
ascēdis v̄l descēdis ad ip̄m vitiiū. Igit̄ cōtra quōli
bet vitium tres potes distinguere gradus. quo
rum primus est incipientiū ⁊ ptinet ad primum
gradū ascensiois ad cordis puritatem q̄ est in t̄i
more. Scdus est pficientium ⁊ ptinet ad scdum
gradum scde ascensiois q̄ in spe agit̄. Terti⁹ gra
dus est pfectoꝝ ⁊ ptinet ad vltimū gradum ascē
sionis ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula. Ca. lvi

Primum autem certa
mē est cōtra vitium gule. Inde p̄mo
diabolus primū hominē temptauit
⁊ supauit. inde fm hominē primo
temptauit. ⁊ succubuit. Itē hoc vi
tium est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ip̄m nō potuim⁹ supare. quō spūalia superemus
extra fines n̄ros carnalis nature nos ipugnātia
Cōtra istud vitiiū ascēdim⁹ p̄ virtutē sobrietatis p̄
quā ascensiones in corde disponimus contra gu
lam debellandam. Sobrietas aut̄ virtus dicitur
qua corpis alimēta cū recto moderamēte admittū
tur. Triplicē aut̄ gradum v̄l ascensum p̄tra vitiiū
gule debes in corde disponere. vt possis gule ap
petitum refrenare. ⁊ quātum ad hoc vim concu

piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus v'l po-
tus delectabilis. ⁊ nō tristari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi ⁊ potus quo impediatur ab ascensu. ⁊ talis
affectus v'l appetitus inordinatus aliquos cogit
aī. t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio ⁊ effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas ⁊ scias p̄tra que debe-
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
fm Grego. Scurrilitas vborum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et aut hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare ⁊ expurgare valeas: aduertere de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oīm vitiōꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vi-
descet. Vis naturalis que est motiua humorū. ⁊
inde sepe gula ⁊ luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercet motus vitales. Ter

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē rē. Quātum vero virtus aīa-
lis remittitur ⁊ hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur ⁊ auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi ⁊ tepidi ⁊ qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus p̄clitantur. Undē
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Hinc est
fm̄ Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo ⁊ po-
tu ⁊ que ventris sunt cogitare. Hinc est iterū fm̄
Lb̄rii, q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus, quia minus ab intra sunt solcite. Undē
⁊ Lb̄rii, de luxuria dicit, q̄ est aīe vacantis pas-
sio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beat⁹ Hieroni, ad rusticum.
Ama sciam scripturarū ⁊ vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit̄ hō interiori ⁊ exteriori occupati-
oni ⁊ sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
medis gule ⁊ etiā luxurie est om̄is sollicitudo: ⁊ in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas ⁊ luxuriā: similiter deuo-
tio: sacra lectio, quelibet exterior utilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur ⁊ sibi reme-
dū oportet te pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiorem gradū qui est vt ita pro-

facias ut iam propterea voluntate velis. et sine ma-
gno appetitu contrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. et esse con-
tentum simplicibus et communibus cibis: et absti-
nere a delicatioribus. puta vino etc. In isto gradu
stas tutius non tamen adhuc es sine impugnationibus.
licet debilioribus. Nam ut ad tertiam ascensionem
peruenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscencia remedijs predictis et ieiunijs: vigilijs: le-
ctione et crebra compunctio cordis quibus te for-
sitan illusum vel victum reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vestigiorum: nunc desiderio perfectionis et
integritatis accensus: donec huiusmodi curis. ac me-
ditationibus mens occupata piter et possessa. ipsi-
us cibi refectionem: non tamen iocunditati concessam.
quam oneri vite impositam sibi recognoscat magisque
necessariam corpori quam desiderabilem anime sentiat ad-
tributam. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talem iam indutus fueris affectum. Est autem iste terti-
us gradus et ascensus quo homo ita edomavit gulam
et adeo reformavit vim percipibilem: ut sine aliqua
difficultate ab habitis delectabilibus possit astine-
re. et contentus esse necessarijs in qualitate et quantitate
et quo simplicioribus cibis eo magis diligat. Cum autem ad
gulam superauerit sobrietatem in locum eius ordina: non dili-
gent obfuet maxime qualitate et quantitate in cibo. Qua-
litem: videlicet. ne delicata gratas vel singularia

quātitatē nec mensuras excedas. Nam quāuis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in omī-
bus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Maxime autē vide-
at sobrietas vt semp equale moderatumq; ieiuni-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Secūdo oportet te ascē-

siones cōtra luxurias disponere vt
ipam valeas supare. Siquidē et ipa
in vi cōcupiscibilis sedem collocās
neminē quē pfecte possederit pmit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-

stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus autē cōtra eā et debellamus p virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia et
ab ea p̄cipue nutrit et augetur. Nec autē castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ipso dño oīm fontali p̄ncipio didicerunt.
Hanc xp̄s de celo ad terrā attulit et matrem suā
virginē gloriosam huius virtutis discipulam p̄fes-
cit alijs imitandā. Huius autē castitatis triplici ascē-
su vel p̄fectuū gradu ascēdimus contra luxuriam.
et denūcimus eam. Primus est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi et omībus illi-

cit'is motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne ⁊ nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitatez ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet vt in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū ⁊ immane bellus ꝑce-
teris vitis ac diuturnū. Et aut scias quō istud
vitium debeas oppugnare, debes ipius naturas
⁊ modum quo te impugnat diligenter aduertere.
Naturā aut habet duplicē. Vnā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne ⁊ ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte aut aīe ingerit affectus semina ⁊ in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes carnis
v' familiaritatē ⁊c. Filie ei' fm Grego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis ⁊ inferni:
constantia cogitationū ⁊ desideriorum: amor sui
ꝑcipitatio ad ꝑctm: odium dei affectus ꝑntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et aut motus hos
⁊ affectiōes deuincas diligentius considerādus
q' hoc vitium vt ait Chriſt' est aīe vacantis passio
id est sine exercitio sine desiderio existentis. Quō
quātum cor tuū timore, solitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hinc est q'
in summo cū vires aīales sunt sopite, hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus tñ remedijs.
nota q' hec passio interdū magis se habet ex pte

carnis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in
carne fuerit in aia suscitatur affectiōem: et e contra
cum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē
quedā remedia magis p̄ sanatiōe huius vitij ex
parte carnis videlicet: ieiunium quod est vnū princi
pale remedium. Item opus manū: vigilie: labo
res: tribulationes etc. Ex parte aie cōtritio spūs
deuota oratio: frequens et ietā meditatio: sollicitu
do mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intē
ta interiorum et exteriorū occupatio. Item custo
dia sensū vbiq; in platea: in domo etc. Item reps
sio interiorum cogitationū. Item nullā familiari
tatem habere cum mulierib; nec solus cū sola lo
qui: nec in secreto p̄m Hiero. nec frequentare do
mos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas
Vñ sap. Cum scivi quia aliter cōtinens esse non
potui ab h; ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis
aut sine humilitate nullius vnq; vitij poterit tri
umphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indi
gemus gratia diuina. Igitur his et similibus ex
ercitijs te exercitando tandē ascendis altius. vide
licet ad secundū gradum castitatis: et scdm p̄fe
ctum cōtra luxurie vitium. Est aut scd̄s gradus
cū p̄ macerationē carnis: et alia p̄missa exercitia
affect; induat et caro ita spiritui subiungat: vt ra
rius tēptet et facili labore tēptatio cedat: imperā
do tñ magi q̄ reluctando. S; sup hūc est adhuc

altior & tertius gradus cū videlicet p̄ longa exer-
citiā & multos labores diuina adiuuante gratia
ita cōcupiscētiās carnis edomūisti q̄ vit rarissi-
me & tenuisse sentiant & talē induisti castitatis af-
fectus & amorē vt horreas & detesteris oēs mot⁹
carnales q̄ nauseam inde quodāmodo patiaris.

Ascēsiōes p̄tra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascē-
siones disponere cōtra auariciam
p̄ cōtemptum diuitiarum & virtutē
paupertatis. Et sicut sunt in p̄ceden-
tibus tres ascensus. Primus est
nolle habere q̄d q̄ iniusti lucrū & de iuste habitis
facere elemosinā: nō abuti pp̄ria facultate ad vi-
tia. Verū si radiciter vis h̄ vitium euellere: h̄is vi-
ctū & vestitū & q̄bus tegaris his sis cōtent⁹. Et
certe q̄d est summū remediū oīa p̄ xp̄o relinquere
& sub alteri⁹ cura & p̄uisione degeret nullius rei
quāq; minime admittere pp̄rietatē. Itē cōfiden-
tia de deo q̄ nō derelinquit sperātes in se. Scdus
ascēsus est non solum iustis esse p̄tētum. sed & so-
lis necessariis contētari: nihil velle habere super-
flūū in victu. vestitu & hospitio: & sic de singulis
Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo
& nihil velle h̄re & in oībus necessariis frequēter
pati penurias. Filie autē auaricie sunt sex scz: p̄ dī

tio: fraus: vagatio: periurium: inquietudo: et contra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus contra iracundiam. Ca. lix

Astribus deuictis tam

quam principalioribus affectibus concubiscibilitatis: ascende contra vim irascibilem deuincendam et expurgandam. Et hic occurrit primo ascen-

sus disponere contra ultimum ire. Contra quod tripliciter ascensu vel perfectu virtute mititatis perficitur. Primus est ut discat homo motus ire per pugnam cohibere. et reprimere ne erumpat foras per verba vel facta illicita. Est autem natura vel motus iracundie triplex secundum Grego. Nam quosdam mouet subitane. et cito recedit: quosdam tardius commouet. et iam motos non cito deserit quosdam et cito commouet. et tardius relinquit. Filie eius sunt rixa: tumor mentis: contumelia clamor: indignatio: blasphemia. Itaque in hoc primo gradu constituti reprimamur nos ut dum motus iracundie sentimus non foras erumpamur. Et autem hoc melius facere possimus continue autem per tractare debemus ea contraria que nobis possunt contingere. et fore occasio iracundie. ut autem quando veniat simus securo patientie premuniti. Item ad hoc valet cum labore reprimere. et accensam flammam interius suffocare. Itaque quod homo stat se ad alia negocia: ut con-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
quātur irā. Etia cōscientiā ledit: puritatē mentis
turbat sp̄m̄ sc̄m̄ de corde fugat: primū scandali-
zat: famā cōfundit. Item cōpunctio est venenus
ire. Climacus. Quēadmodū aqua ertinguit ignē
ita veracis luctus lacrymarū p̄fluitū naturam
habet occidere ⁊ ertinguere oēm flamā furoris
Itē intenta meditatio mortis refrenat iracundlā
His aut ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficte donec fm̄
gradum mititatis vel patiētie attingat: qui est cū
homo ex vsu ⁊ cōsuetudine sustinendī cōtraria et
refrenandi impatiētia: didicit iā nō terreri vel tur-
bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
bulatiōibus gloriari cum assint ⁊ desiderare euz
desint. Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
tra inuidiam. La. lx

Ascensus cōtra inui-
diaz sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
onis primi. Quoz primus est nul-
lum odire: nulli malū cupere: nulli
velle bonū impedire: in necessitate
primo auxilium subuentionis non subtrahere. et

breviter vt nulli faciat vel cupiat malum eius vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas at
sicut superius dictus est: ad quā maxime per dile-
ctionē primum ascendit ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primum nihil est p̄ponen-
dum: ita invidie nihil est postponendum. An oīa
igitur unionē et pacem retinemus: in quo est vincu-
lum p̄fectiōis. Nihilque est aliud in quo sancti an-
geli t̄m̄ delectantur: nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus: quā si ca-
ritatem et unionē cordiū seruemus: idē omnes dicē-
tes. Idem sentientes: cauētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: vlt̄ nouitatum: vlt̄ disue-
tudinum p̄sumptione. Unde hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicauit: vt artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omnes quod mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis adinuicem.
Itaque maxime expugnemus hoc vitium quod proprie de-
monibus ascribitur. Inuidia enim diaboli intravit
mors in orbē terrarū sequitur enim quod stat ex parte
eius. Est autē summū remediū inuidie nihil ama-
re eorum quod mundus amat: honores diuitias volu-
ptates. Inquātū nos aliquid t̄renū diligimus: int̄m̄
si per aliquē ab eo impedimur: ad inuidiā excitamur.
Nota t̄m̄ quod motus displicētie sub bono alterius non
semp̄ dicitur proprie inuidia. Aliquē ei habemus displicē-

centiā in bono alterius inquātum cedit in nostrū
v̄l aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprimit ⁊
hic motus semp est d̄ bono tpali. ⁊ est qñq̄ bon⁹
qñq̄ vitiosus. Aliqñ etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius v̄l tristor inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est qñq̄ bonus zelus: ⁊ ita vult. Hie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētor. Tertio aut cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
glie v̄l honoris mei diminutiū: ⁊ hec est pprijs-
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius glia v̄l honor qui multū excellēti-
or ē supra me nō imminuit gliam meam: sicut ru-
sticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Filie
aut inuidie q̄ ex ea sequūtur sunt: odiū: susuratio
detractio: exultatio in aduersis primi ⁊ afflictio
in p̄speris eius. Scdm remediū est vt hō dili-
genter p̄pendat: q̄ etiā si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itē timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itē vt
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secūdus aut ostra in-

uidiam ascensus ⁊ ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere ⁊ bonum alterius diligere quasi proprium: ⁊ sic eius aduersitati cōpati sicut proprie ⁊ aliena lucra sua deputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu ⁊ ea dulcedine erga odientes ⁊ psequētes se affici sicut erga singulariter dilectos ⁊ non solum res temporales sed etiam corpus p fratribus ponere paratum esse.

Ascensus ⁊ expurgatiōes contra accidiam. La. lxx

Sicut dilectio proximi expugnat ⁊ destruit inuidiam: ita p ascensus ad dilectōem dei superat accidiam ⁊ tristitiam malam. Amor enim dei feruenter facit opari. Nā opatur magna si est. Si nō opari rennuit: amor nō est. Similiter actus caritatis est gaudium in spū sctō ptra tristitiam. Primus aut gradus dilectiōis dei est. sic diligere cōcessa ⁊ sic eis uti: ut tñ illicita deuitetur. Et in hoc gradu positus opari tñ salutē necessaria deuitās ne tñ deiciat te accidia ut omittas necessaria agēda vlt sub pcepto mādata. Vex hīc ascensus bassus est: ⁊ non est bonus in eo diu manere. Quid necesse est: ut p otinuā exercitationem in bonis opibus teipm frāgas accidie tue resistēdo ⁊

bonis opibus / ⁊ deuotis exercitijs affectū infla-
mando vt tādē delectationē acquiras ⁊ affectū
in sanctis exercitijs ⁊ bonis opibus vt iam non
solum agas saluti necessaria: s; pleniori affectu
⁊ feruētiōri accensus incipias p parte. diuicta ac-
cidia agere oīa q̄ dei sunt: ⁊ ad illa agēda esse stu-
diosus ⁊ etiā ad p̄silia implēda. Et hic ascēdis
ad scdm gradum dilectiōis dei. ⁊ p̄tra mētis ac-
cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia ⁊ nō
dum hic pueneris / scias hoc summū esse p̄tra ac-
cidiaz remedium vt nunq̄ cedas sed semp virilif
resistas. Ut aut naturā huius bestie agnoscas ad-
uerte q̄ motus ⁊ agnitio hui⁹ vitii principaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē ⁊ exercitio-
rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu-
rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat ⁊
deprimat. ⁊ oēm delectationē in spūalibus tollit.
Anima aut sine delectatione esse nō pōt. Incipit
igit statim ad recreationē carnalem aspirare ⁊ lo-
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de-
serere. Itaq; statim tibi causat loci horrores celle
fastidium ⁊ ad om̄e bonum maxime spirituale te-
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
vt minus spūalib⁹ occupet. ⁊ tandē incipit loca
remotiora ex tollere. ⁊ illic cōmorantes fratres
beatificare ad p̄ntes x̄o fratres quādam asperna-
tionē tanq̄ ad minus spūales p̄cipere. Itaq; cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tīm locum deserit aut in somnolentiaz incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutati-
onem exercitiorū: ita licet occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauat̄ h̄mōi exercitijs cōsue-
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certe monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re-
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: añ om̄ia locum tuuz ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. Unde Bern̄ Impossibile est animū fide-
liter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄-
seueranter affixerit corpus suū. Cūq; egritudi-
nem animi de loco ad locuz fugere nititur: sic est
sicut qui vmbra corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniāt: q̄ quis sua exercitia leuiter mu-
tet dictus est supra. Filie accidie sunt sex s̄m Gre-
go. scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. Cōpūctio si accidiosus eā acquirere pos-
set: valde valeret p̄tra hūc morbū Climac⁹. Quī
luget seipm̄ nō nouit accidiā. Idē Liget iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ per-

entiatuſ ope manuū. ⁊ trahatur intenta ⁊ attenta
meditatione futuroꝝ bonoꝝ. Itē cōtra tedi
um cordis multū valet varietas actōis: vt nunc
homo oret ⁊ nūc legat donec affectum aliquē cō
cipiat. ⁊ cogat ſe in hiſ operibus quibus maxie
tediatur. Verū ſi homo ſtrenu⁹ ⁊ ſeueru⁹ ⁊ beni
gnu⁹ in ſiſ deuotis exercitijs ⁊ ſanctis operib⁹
bus. ⁊ diutiu⁹ ſe pſeueranter in talib⁹ exercitaue
rit. ſam tandē incipit ſperare. ⁊ affectu⁹ caritatis
incipit dilatare. ⁊ qđamō eſtuare ad deū vt quaſi
ſine ipſo viuere nō poſſit coartatu⁹ deſiderio di
ſoluendi ⁊ eſſe cum xpō. Et hic eſt tertiu⁹ grad⁹
caritatis dei qua accidia ſupatur. Trifticia auteꝝ
mala eſt duplex. Dicitur enim quādoqꝝ trifticia
generaliter. prout eſt circa omnē paſſionē ⁊ tunc
valde difficiliter comprehenditur ei⁹ origo. Alio
modo eſt quidam torpor et grauitas tedioſa in
ſpiritualibus ⁊ tunc poteſt comprehendī ſub ac
cidia. ⁊ cōtra eaꝝ aſcenditur per gradus caritat⁹
dei. Nam actus caritatis eſt gaudiu⁹. Remediū
contra triftitiam ſi eſt ex deſperatiōe memoria be
nignitatis ⁊ miſericordie dei ⁊ intuitu⁹ benefici
oꝝum ei⁹. Item qđ homo ſit libenter in bona ſo
cietate vbi de deo loquuntur vlt materia ſpiritua
li. Itē illud Jacobi. Triftatur aliquiſ in vobis.
oret equo animo ⁊ pſallat. De bona trifticia ſat⁹
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam gloriam
am extinguendam. Ca. lxxij

Contra vanam gloriam nulla virtus est contraria: ideoque per nullam virtutem possumus contra eam ascendere vel gradus ad deum ceterum ordinare. Ipsa enim magis ex virtutibus generatur ex bonis operibus roboratur. Ipsa enim primo pulsatur in carnalibus, in vestibus in parietibus: in dignitatibus etc. Et quem hoc modo superare non poterit per humilitatem supplentat. Quo cumque pecceris hunc tribulum semper stat aculeo recto quicquid feceris quicquid egeris ipse se immiscet et cor tuum ad vanam gloriam instigat. Filie vane glorie sunt septem, scilicet inobedientia: contritio: iactantia: hypocrisis: pertinacia: discordia: novorum presumptio seu inuentio. Itaque et si non habemus aliquam specialem virtutem qua vanam gloriam debellare possimus: ascensiones tamen maxime contra eam sunt necessarie. Sit igitur primus gradus et ascensus contra eam ut homo diligenter et summo conamine studeat ne aliquid glorie vane intentione incipiat ut custodiat os ne lequatur vni laudem acquirat. precipue tali intentione et precogitatione: Similiter caueat talia opera agere, vni singulariter possit laudari: vel apparere etc. Istum autem gradum faciliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
tali intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄m̄iū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. Nū
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. Sz ⁊ illud ps. Quā deus dis
sipauit ossa eorū qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt quā
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficiū maculet: ⁊ q̄ homo semp̄ studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honoz
Sed ip̄a vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē deicit. i. aliquā suggerit aliqd̄ magnū arripē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: presbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appe
titus vanus ⁊ repellendus. Nam corp̄o hō ad ta
lia indignus efficit: si ex appetitu ad talia afficia
tur. Nū Grego. Sicut his qui inuitatus renuit,
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus et non multi ad eum ascendunt. Est autē quā
homo vanitate iam sufflata et delecta, adeo dili-
git abiectiōem et despectum mundi, ut nōnunquā
corā multitudīne aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia ex amo-
re abiectiōis et appetitu ignominie. Ca. lxiij
¶ De descēsiōib⁹ p̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: ubi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re et inde ipsam supbiam vitiorū re-
ginā admodum Jezabel regine de-
orsum precipitare. Oportet autē extra eam ascende-
re p̄ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̄ hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
boni, vitiosum: et si quos alios habet defectus et
non eleuet se sup se. Quod si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat et castiget. Sed ab
istō gradu retrahere nititur ascensore duplex su-
perbia, videlicet carnalis et spūalis. Nam carnal-
is hominem decipit et suggerit ei q̄ sit melior q̄ est in
veritate p̄pter sciam p̄pter diuitas: p̄pter parētus
dignitatē vlt̄ q̄dēūq; h̄mōi. et nō pmittit hominem se
ipm et p̄p̄riā vilitatē in veritate cognoscerē. Signa

aũt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnosceſſe s̄m Cassianū s̄nt ista. Inest p̄mit̄
in loquela clamor: intaciturnitate amaritudo: ex
cellus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensiōe rancor: facil̄ in
f̄mōe: v̄ba passim sine vlla cordis grauitate erū
p̄tia. expers oīs patiētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias irrogandas. ad tolerādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
exhortationē īpalcabil̄: ad resecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuer̄ cō
tēdes: incapax p̄siliū effecta. i. in oīmbus suo poti
us credit q̄ senioꝝ p̄silio. Et aũt hāc carnalē su
pbiā dep̄mēs ad p̄mū p̄dictū ascēdas hūilitat̄
gradū. necesse est vt prius hūilitatē verā fratrib̄
tuis intimo cordis eribibeas affectu ī nullo acq̄e
scens eos ledere v̄l p̄tristare. Itē vt continuo te
exerceas in humilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humili
abiecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locus cli
gere: vocabula iactātie deuitare: sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his s̄ficia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad hūilitatē in
clinat ⁊ tūc moꝝe ei⁹ dep̄mūt. Est aũt alia super

bia spiritualis que mētem intumescere facit. ⁊ su-
pra se eleuat quasi de multis suis virtutib⁹ ⁊ ma-
gnis meritis que sibi attribuit: vlt se specialitē ha-
bere gloriā vel sibi a deo vlt ppter sua merita da-
ta arbitratur. Et hec est multo piculosior q̄ vitia
carnalia. Nullum est aliud vitium qd̄ ita oēs vir-
tutes exhaurit: cunctaq; iusticia ac sanctitate ho-
minē spoliāt atq; denudat quēadmodum hoc su-
perbie malum: ⁊ in virtutum in fastigio colloca-
tos grauissima ruina deicere ac trucidare solet.
Sed vt etiā hunc timorem internū deprimas et
ad prefatum humilitatis gradum ascendas de-
bes in omnibus virtutibus in oīni pfectu. ⁊ in oī-
bus bonis opibus ex toto corde ⁊ ex sentētia di-
cere ⁊ sentire. Non ego sz gratia dei mecū ⁊ gra-
tia dei sum id quod su⁹ ⁊ deus est qui opatur vel-
le ⁊ p̄ficere p bona volūtate. Itē diligēter cōside-
rare ppriā vilitatem: diligēter ppendere q̄ bona
mentis tue non sunt tua. sed dei dona ⁊ de ipsis
rationē redditur⁹ sis. Mala vō tua ip̄a sunt tua
⁊ pura tua mala ⁊ ex pluribus circūstantiis gra-
ua ⁊ grauissimis suppliciis digna. Bona n̄ra
non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta
Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vanagloria ⁊c.
adeo sepe bona nostra coinquant vt ⁊ nobis pa-
rum sint meritoria ⁊ deo minus accepta. Itē de-
bes frequēter superiores ⁊ meliores te attendere

tam bores q̄ ipm̄ dnm̄ iesuz̄ xpm̄ qui ait. Dicitur
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. ut sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autē
cum homo diutius actitauerit ⁊ in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz̄ qualē ē in x̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: ⁊ p̄sue
rāter in eis p̄māserit extūc incipit affectuz̄ indue
re: ut qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊c. in
primo ascēsu talē etiā imo poti⁹ viliorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz̄ primo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scōs ascēsus ⁊ scōs gradus humilitatis. Tertiu⁹
x̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ x̄tatis cognitionē talē induerit humili
tatis affectum q̄ etiā in magnis x̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ nihil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūili
tas christi: talis etiam est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus sp̄tualibus que sunt in duplici differentia
videlicet ad seipm̄ ⁊ ad proximū. Ca. lxiij

Audisti nunc o homo de
scensus quibus descendisti. i. audisti quā
ter ascensiones in corde debeas dispone
re

re ⁊ quibus exercitijs ⁊ gradibus ascendere. quō
p deuotā orationē debeas diuinuz auxiliū implo
rare. quale quoq; sis premiū recepturus. Et hec
sunt illa q̄nq; q̄ tibi in p̄ncipio p̄ponebātur. S;̄
quia diuina scriptura de hīs ascensionibus alibi
loquitur dicēs. Vidit iacob scalam erectam ⁊ an
gelos dei ascendētes ⁊ descendentes in ea: mira
ris forsitan. quō in his ascensionibus angeli viri
vtiq; sancti descendunt. Nam q̄ ascendunt non
est mirandū. Quāuis aut̄ hoc nō absurde possit
intelligi q̄ etiā ip̄i sancti viri q̄ diu peregrinātur
q̄ diu p̄grauantur in corpore qd̄ corrumpitur: nō
ita possent p̄tinue ⁊ indefinenter ascendere: quin
aliquā corruptibilitatis pondere grauati deficiāt
in ascensu ⁊ descendunt ad t̄ps relaxando exerci
tium sp̄uale. Alie t̄n sunt descensioēs vtilēs ⁊ ad
p̄positum magis cōuenientes. quibus etiā veri
ascensores vt viri spirituales interdum p̄ t̄pore
ascensionēs suas interrumpunt ⁊ assumunt sibi
vtilēs descensionēs. Ut aut̄ breuiter has descen
siones comprehendās due sunt huiusmodi descē
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se
cunda qua descendit ad p̄imum ⁊ hec vtraq; de
scensio est tribus gradibus subdīstincta.

De p̄mo descensu quo hō descēdit
q̄ntū ad seipm̄ d̄ gradu sup̄iori ad inferiorē. c. lxx

Drimo igitur homo descen-
dit ad seipsum cum verbi gratia aliquis
in altiori ascensu constitutus: et ad sub-
limiores gradum peruenit: interdum
tamen descendit ut se perfectius in inferi-
ori gradu exerceat ne semper supra ascendens negli-
gens amittat quod inferius iam acquisiuit. Neque
enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad
anteriora se debet extendere et quasi non esset peni-
tus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad
anteriora se extendere et de virtute in virtute proficere
ut nequaquam negligat gradus ad quos deuenit vel
per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope stu-
deat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti
compunctus et per meditationes mortis tue extremi iu-
dicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac dein-
de venisti ad spem: et memoria celestis glorie et be-
neficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris
incitasti. Nunquid iam timorem debes relinque-
re. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iu-
dicii debes omnino postponere? Non ita Interdum per
spem ad superiora debes ascendere et celestem glo-
riam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ul-
teriorem ascendendum. Interdum vero per timorem debes descen-
dere et vanitatem mundi et breuitatem vite tue: et acerbi-
tatem penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infirius descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori vō per timorem quasi quodam
aculeo pcedere ⁊ ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē ⁊ spem ⁊ carita
tem ascēdas ⁊ descendas: donec ip̄a caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē v̄l securitatem incidas: aut p̄sumptio
nem. Sic vtiq; angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum ⁊ desiderū: ⁊ descendunt in abyf
sum v̄l viuētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretione opus est vt discernat p̄m pro
fectus status ⁊ cōditōes psonarū. Sic itaq; ascē
dendo ⁊ descēdendo vtrumq; pedem xp̄i cuz ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudicium cum p̄pheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus ⁊ descensus om̄ia q̄ in scripturis
sunt. referuntur p̄m August. vt vics misericordiā
ames: timeas ptātem. Vñd p̄pheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t lo cut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est m̄ia. ⁊ tu reddis vnicuiq; iuxta opa
sua: p̄pter hec duo p̄phē. p̄pter hec duo oēs sunt
scripture. Audi b̄tm Grego. hūc tibi ascensum ⁊
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam̄
nihil est securiusq; sub spe semp timere: ne incau

ta mens aut desperādo se in vicijs deñiciat aut ex
tollendo de donis ruat. Bñ districti em̄ et pñ iu-
dicis oculos quāto de se mēs sub spe hūllius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes supbie quo cadūt oēs q̄ operant̄
iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.
¶ De secundo descensu quo interdū
necesse est hominē descendere ad morum extetio-

rum ⁊ gestum disciplinā. Ca. lxxvj
Secundo etiam o ho-
mo nōnunq̄ ad teipm̄ debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄titas
in gestibus exterius ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aūt optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aūt in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator.
Hec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custo-
dit. Caput regit ne leuiter hinc inde circumferatur
oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent
et sic de singulis. Morum humilitas depmit cerui-
cem: humile format rursus et gestus coplanat: ve-
stitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat
ostentationis notam declinat: singularitatez fugit
ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Be-
nignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tra-
ctabilem et erorabilem et flexibilem ad consilia im-
pertienda comunicatiuuz sui et suorum in bono:
hilaris et modestum iocundum et fidelem et socia-
lem gratum et beneficium. Nec antea benignitas
quatus ad quedam signa exteriora benignitatis
quam perhas amicitiam vocat: est necessaria ad so-
cialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per
diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo et
quodam debito naturalis honestatis constringe-
ris ut alijs delectabiliter diuinas per benignitatem vni-
percipue cum inter alios fueris: debes te benignum ostende-
re et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis
tristitiam quadam vultu hilaritate te decet simulare. ve-
rum effusa dissolutio cauenda est: ne sub pretertu pie-
tatis nutriatur vitium vanitatis. Ergo ut ait Hug.
Si cum alijs fueris et mutua delectatiorum collatio:
fiat primo de scripturis: de moribus: nunc de miseris huius
vite et gemiscam: nunc de spe futuroorum gaudiorum con-
gaudeam: nunc mutui secreta reuelatione recre-

mur: nūc siml' ad illā visionē iesu: ac bona celestia
suspirem'. Si hō nō nūq̄ vtile est vt intensus ani
mū ad inferiora q̄dam ⁊ iocunda laxem' sint lar
amēta illa plena honestatis: vacua leuitatis: ⁊ sic
careāt nimio pōdere nō tñ careāt edificatiōe. In
his ergo tribus maturitate: hūilitate ⁊ benignita
te: tota exterior morū disciplina consistit. Hūilitas
aūt maturitatē temperat: ne elata videat. Beni
gnitas ne austerā ⁊ indignabunda.

Tertia descensio quātū ad seipm
qua hō fragil' nō diu vl' sp' spūalib' valēs insiste
re. necesse h'z se in ope manū exercere. La. lrvij

Tertio debes frequē
ter descendere: ⁊ op' aliqd corpale
vl' manuale arripe: imo certe ita de
bes exercitiū tuū ordinare vt quoti
die teipm in ope manū suis ⁊ cer
tis t'pib' exerceas. ⁊ suis rursus t'pibus in ascen
siōib' cordis pficias: quāq̄ a cordi' pfectib' for
sitan maib' opās nō impedir'. Potes eī infra op'
orare: meditari: in timore te ⁊ desiderio exercere.
Scti p'fēs n'ri hoc p' reglā habuerūt: vt q̄nto fide
li' se ad op' manū pferret: tāto ad altiorē puri
tatis ⁊ caritatis ascensum ⁊ spūritualem profes
ctum sperabant se puenturos. Itaq; homo fragi
lis cū sis: noli te angelum putare q̄ semp vti' ei

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spl
ritualib⁹ adherere: sed teipsum certis tēpibus ex
erce in ope manuali multiplici ratioē. Primo me
tedio victus iam etiā in toto relinquis spūale ex
ercitium. Nec reputa te seruētiozem ⁊ magis spi
ritualem q̄ fuit magnus ille Anthonus. qui ni
si talem ascensuz ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se
culuz rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in caela finaliter perseverare. Secdo cū q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe teretrahunt postea tñ valentiozem ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
cū omnis ociosus. Sic sepe ergo opus manū de
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta
bile est: ⁊ hinc inde velut nauicula in fluctib⁹ ma
ris fluctuans sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuasatur.
Quinto si diligenter aduertis ipm opus manuū
utiliter te admonet ad ascensum. Primo em̄ ad-
monet te d̄ loco in quo te dñs posuit vñ cecidisti
Nam ibi cōstitutus inquietis plenitudine nō te
cuz labore oportuit opari. Et si adā positus erat
vt scriptura dicit vt paradysum oparetur: nō tñ cuz
labore sed cum colens cum summa delectatiōe ⁊
cōsiderās in inferioribus potentia: sapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ferebatur
Est igitur fm̄ Bern̄. Opus manuū quali vulne-
rum ligamētum vñd̄ corripere ⁊ admonere de
culpa. Siquidem post culpam datum est hoc pre-
ceptum legis naturalis. In sudore vultus tui ve-
sces pane tuo. Quotiens igitur manibus ope-
raris: totiens admoneris de culpa transgressiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ser diebus sci-
licet tota vita qua hic viuis oportet te laborare.
Nam tempus est laborandi. Septimo v̄o die fi-
nita vita p̄nti dicit spūs vt a laboribus req̄escas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: s̄ tñ vacare ⁊ videre qm̄
suavis est dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe-
rum ne sit tibi opus aliis applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄siderare. sicut ap̄tus scribit ad Thesalo.
Septimo fm̄ Bern̄. Ip̄m opus manuū sepe siḡ

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam per punctum dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis ita sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maioris convenientiam habere. sic sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spua-
liter amplius fructuosus. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis preces facis: et quot
ex eis coniunguntur et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Bernardus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Quos fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronymus Rusticum monachum speciali-
ter admonet. Plures sancti libros suos tamen ex humi-
litate tamen ad deuitandum otium, propriis manibus scribe-
bant ut de ambrosio legitur et Hieronymus. Sane cum manibus
operaris non debes mente otiosi sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditatio-
nem certe quod scribis dulciter ruminando. Immo etiam
secundum Augustinum de opere monachorum poterit infra opus de-
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

impediunt manibus laborantes. Debes autem fide-
liter operari non sicut seculares qui recipiunt solum
mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
cedem temporalem, sed immarcescibilem coronam
in celis. Attende quod sancti angeli laboribus occu-
patis pastoribus specialiter natum christum dominum nun-
ciauerunt. Noli tamen in labore esse nimius vel impor-
tunus, sed moderatus et discretus. Debes precipue in
ope manuum silentium custodire. Silentium enim in quo
iuxta prophetam est fortitudo nostra, et si ubique et semper
est seruandus: nisi necessitas cogat vel utilitas sua-
deat: maxime tamen in ope manuali. Iuxta illud apostoli, Ob-
secramus in domino iesu cum silentio panem vestrum manducetis.

¶ De descensionibus ad primum vel
propter proximum. Et primus descensus fit ad
superioris iussione[m], Ca. lxxviii

Similiter necesse est se-
pius propter primum ab istis ascensio-
nibus descendere, id est ad tempus cessare
non in toto deserere ascensiones. Tri-
bus etiam modis propter primum descen-
dimus, quod vel propter superiorem, vel propter equelem, vel propter
inferiorem, propter superiorem debet ascendere, cum ubi gratia
licet tu quantum in te est semper appetis tibi vacare
vel cum Lazaro peccata tua deflere et compunctio-
nem ex memoria peccatorum tuorum vel extremi
iudicii, et conficere: vel cum maria ad pedes iesu pre-

dicantis sedere. id est in vita et passione christi meta
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec
ce venit superior tuus et vocat te: iubet exire. mandas
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi
carni iesu. i. superioris pcedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deploret fratrem. in
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatu te com
misisti superiori tuo: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obedientie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et pcedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuiolabiliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quãq̃ obediẽtia p̃cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an teneris vel non qz
sepius obedientia ṽ caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

T De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio ṽ consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum
debes descendere: primo cõdescen-
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt sex
corporaliter afflictos iunes ⁊ eis
succurras: ⁊ multo amplius si videris spūaliter
afflictos adiuuabis quātū poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tẽptatiõib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ p̃sulendo ⁊ p̃fortado. Nisi em̃ paulus d̃ ter-
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminẽ attraxisset: sed
descēdit factis om̃ibus om̃ia. Et carnalibus qui-
dem iesum p̃dicabat ⁊ hunc crucifixum: spūalib⁹
aũt spūalia cõparabat. Sic ⁊ tu sis om̃ibus oia
singulis succurrēs put eoꝝ necessitas erigit. Si
corpalis ṽrget infirmitas ex corde cõpatere: libẽ
ter ministra quātum in te est p̃cipue domesticis.
Si rerum p̃stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiẽdo vt

nō de superfluo s; de necessario offeras euz vidua
vt ex tua paupertate ⁊ necessitate quā pateris in ci
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corpalis. Vñ maxime si stas in ascen
siōib; cordis tui subt; videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p me volo esse sollicitus nō p alio
Nunquā ego superior ei; sum: Nunquā ego custos
eius constitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate primū reuo
ca eternū regnū vel supplicium eo mō quo superi;
dictū est errati ānūcia vt dici angelus merearis
Sic igit; vbi admonitiōis oibus impēde put tū
bi p vno quoq; visus fuerit expedire. Logita fm
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo gratior cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eoz qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. Insup etiā
alios quotidiano exercitio ad auctoris sui grati
am studēt conertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut nō de p̄dicatiōe publica intelligim;. sed
de priuata admonitione ⁊ fraterna exhortatione.

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo
suo. **P**redicatio ergo publica non sine summo mo-
deramine a quouis maximeque a iuuenibus debet
arripi. nisi quidam sint virtutum pleni et gratiarum
admodum conche: que non effundit nisi ipsa prius
fuerit plena. **S**icut **Bern.** sup **L**antica. **E**t vere du-
rum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum
olei exponat illud. nisi forsitan ad prophetam in-
sionem: ne plus extra ordinem caritatis: alios quam seipsum
diligere videat. Similiter debes descendere spiritu
lenitatis pro motu et fratri compassus cum videlicet vi-
deris aliquem peccare vel inordinate se regere. quo-
cumque modo hoc propter penderis ut ei pie condescen-
do pro fraternam correptionem valeas eum superius
trahere et perducere ad meliorem emendationem.
Nec debes quantum in te est promittere in aliquo vi-
tium regnare. sed compassione et humilitate pre-
cedentibus. debet te zelus moderatus et discretus
comedere: ut vbi emendam presumis non cesses incre-
pare. **S**emper tamen attendas teipsum ne et tu tempte-
ris. **S**erueat igitur ut **Bern.** ait in nobis iste zelus
charissimi amoris iusticie: odium iniquitatis. **N**emo
fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. **N**e-
mo dicat: **N**unquid custos fratris mei sum ego?
Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem
deperire minui disciplinam. **S**ic ergo debes primo
subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosam

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat mi-
sericordiam spūalem ⁊ auxilium spūale libenter
impende. Secūdo debes primo tuo subuenire con-
silio: instruendo ⁊ dirigēdo errantē: maxime in tē-
ptationibus ⁊ spūalibus exercitiis. Sed videas
ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūi-
liter p̄fiteri ignorātiā q̄ p̄sumptuose velle do-
cere. Sit igit̄ cōsiliū tuūz semp̄ diuine scripture
cōsonum. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis, vel de quibz
cum aliis cōsulendo p̄cipis si secreta fuerint ca-
ue ne publices maxime de temptationibus alioz
Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda col-
latiōe patrum dicit̄. In consiliis etiā dandis ca-
ue ne sequaris tuāz passiōē v̄ inclinationē. Nā
illa p̄uertit iudiciū ⁊ zelus sapere nescit. Item
anteq̄ des cōsiliū maxime arduū diu delibe-
rato, ⁊ nō qđ prius occurrerit edicito, sed delibe-
ra te submisso semp̄ tuo p̄silio sentire alioz ne p̄ti-
nar inuentaris ⁊ velis tu magis consentire hūi-
libus q̄ tibi consentiri. Quō nullius tu consiliū
d̄bes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis
q̄ abscondit a sapiētibus, s; oīm consilia atten-
das: nō tñ suscipias s; oīm probate. Ap̄tus ait
quod nō bonū fuerit ip̄m tenete hūmilit̄ cōsen-
tiendo finaliter.

I De tertio descensu quo necesse ha

bet superior descendere propter curam & sollicitu
dinem subditorum. Ca. lxx

S vero sub te habue
ris inferiores: tunc te oportet mul
to amplius & frequētius descende
re. immo sepiissime ascensiones dese
rere ut vaces subditis in custodia
& disciplina. In custodia ut serues astantes qui
iam digne cōuersātur. In disciplina ut corrigas
errātes & minus ordinate cōuersātes. Alias cer
te dñs sanguinē aīarum subditaruz de manibus
tuis requireret. Et nisi fratrem minimū quātum in
te est adduxeris: faciē Ioseph veri saluatoris nō
videbis. Vide hic q̄ periculosus est status supe
rior: quo necesse est ut homo seipsū deserat & sepe
dum negligit perdit. Nam dum foris homo mul
tum occupatur, & interius ociatur: nōnunq̄ ascē
siones negligit & ad cor durum descēdit & insen
sibilis fit solum exteriora sentiens, & spūalia nō
de gustās: sic bene oñdit Bern̄: in. i. li. de conside
ratioe. Igit̄ cōsilio setōruz quātum in te est semp
locū supiorem & nimiaz occupationē exteriorem
deuita salua semp humili & prompta obedientia
Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupa
tōibus deseruire debet valde solcite quācunq̄ p̄t
vlt̄ tps habuerit ad intima recurrere & sibīpsi va

care: ne ut dictus est insensibilis efficiatur. Unde
Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus mini-
sterijs desuere officij necessitate cogunt. studiose
semp ad cordis secreta refugiunt ubiqz cogitatio-
nis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi
in mōte percipiunt dum postpositis tumultib⁹ acti-
onū suarū t̄paliū in cōtemplatiōis sue v̄tice su-
perne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Ut em̄ ex-
terioribus officijs in offense deseruiāt ad cordis
secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes
deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in
quibus noui ⁊ incipientes cauti de-
bent esse si volunt p̄ficere. Primū
ut ab illa voluntate qua ad religio-
nē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus fer-
uore nō tepescāt. sicut cuiādam in Apocalypsi im-
properatur. Habeo aduersum te: q̄ caritatez pri-
mam reliquisti. quā propter penitētīā age. ⁊ p̄ma
opa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: qui cum p̄mo
sint feruentes ⁊ d̄uoti ad om̄ia. postea tepidi esse
cti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expu-
gnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi do-
minari seruientes deo p̄ suo libitū: non p̄ eius be-
neplacito voluntatis. And dñs filijs israhel p̄ce

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona
voluntas qua eductimur de seculo hui⁹ semp me
minisse debem⁹: vt a seruoze illius nunq̄ retroces
dam⁹. Nū quidā volens religiones ingredi de se
culo quesuit de quodā sc̄to patre: quō viuere de
beret. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: ⁊ sic semp viue. Hoc est cōsidera statum volū
tat⁹ tue in p̄ma die qua religionē intrare disposui
sti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad
oīa taz aspera q̄ despecta q̄ patiēs ad correptio
nes: ⁊ penurias ⁊ labores q̄ h̄cūdus ⁊ timorat⁹
q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. ⁊ dies quos
in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curās ru
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupat⁹
⁊ quō fugisti ⁊ abiiecisti om̄es carnales affectus
⁊ effectus ⁊ te totū obtulisti d̄no holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te uiuat de vita peccati
sed tota mactetur ⁊ immoletur d̄no: obediētēte fer
ro per sacerdotis ministeriuz. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Sc̄dm hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere ⁊ retrocedere magisq̄ p̄ficere vi
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium littera
rum: ⁊ ipsi vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄fec

erint nō apparet: sic ⁊ nos quā tēpus in religione
expensum cōputamus. ⁊ pfectus virtutū erigū
est cū forte in nouitiatu deuotiores ⁊ seruētiōres
fuerimus quā post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum ⁊ valde nociuum. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tēps quo diu in
religione fuistis. rursū indiget̄ vt vos doceamini
que sunt elementa errorū sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitū quō inci
piendū esset seruire dō. ⁊ facti estis qui lacte op
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollib
blandimentis puerilium cōsolationū ⁊ carnaliū
fouerī indigeatis ⁊ fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensionibus ⁊ contu
meliis. in necessitatibus in pussionibus p xp̄o.
Om̄is em̄ qui lactis est p̄iceps: expers est sermo
nis iusticie. Paruulus em̄ est tam meritis quā vir
tute. Sedm̄ est: a quo incipiens d̄bet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spiritu videntes
alios apud se desides in fruitio dei: ociosos ⁊ ver
bosos: elatos ⁊ rebelles: ambitiosos ⁊ alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetip̄os. Si alijs b
licet quare nō ⁊ mihi? Et proniores ad malū: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
⁊ gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt ⁊

sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud se rñdere debet. Ego ueni pure pro
deo. non p aliquo alio: ⁊ ideo nolo aliquem sequi
ad hoc ut a deo retrocedam. quia si tantos hic di
sculos sciuisset nunq̄ eorum societate elegissem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc info
rmat me: ppter qd religionē intraui. i. ut apprehē
dam deum et satisficiam ei de pctis meis: ⁊ pro
merear gloriam sempiternā. Victor ⁊ artifer no
bile opus volēs facere: querit nō alia q̄ meliora
exemplaria que potest habere. Et uisitor non que
rit uias ab ignorantibus. sed a scientibus eam ⁊
qui sepe ambulauerūt p eam. Jobānes. Noli imi
tare malū sed bonū. Tertiu est qd cauere debet ne
iudicet temere factā aliorū maxime ubi nescit qua
de causa vel intentione fiant. Sicut em̄ non uide
mus aliorū cogitatōes: ita nec intēōes eorū q̄re
hoc vel hoc fiat. Nū quicquid aliquo modo po
test excusari: semp ad meliore partē interpretimur
si volumus trāquillum cor nobiscus habere ⁊ cū
alijs: ⁊ alios nō turbare ⁊ deum nō offendere. qz
sepe iudicamus malū esse quod in se nō est malū
⁊ peccam⁹ p temeritatē usurpando nobis inci
cia dei de occultis cordum. Magistri nostri uis
ce dei aliquādo id possunt iudicare per coniectu
ras circūstantes alios nō expedit per nos esse in
dicandos: donec plene eruditi in om̄ibus per do

num discretionis spirituum ⁊ vere spirituales ef-
fecti omnia diiudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū:
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vi.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant p̄pter deū. sicut qui intrat belluz: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s̄ laborē ⁊ vulnera oportet
eū expectare. Actū. xiiij. Oportet nos p̄ mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlti.
Oportuit xpm pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Gerardi de zurphanie. de spiritali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si